

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ
ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему: *“Оподаткування господарської діяльності підприємства (на матеріалах ТОВ НВФ "АДВІСМАШ")”*

Виконав(ла): студент(ка) магістратури за
спеціальністю

072 Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок

Береза В.Р.

(прізвище та ініціали)

**Керівник: Синчак В.П., доктор
економічних наук, професор**

(науковий ступінь, вчене
звання, прізвище та ініціали)

**Рецензент: Олександренко Г.П.,
начальник**

**планово-економічного відділу,
ТОВ НВФ «АДВІСМАШ»**

(науковий ступінь, вчене
звання, прізвище та ініціали)

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань 07 Управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та
фондового ринку
_____ Алла КРУШИНСЬКА

Індивідуальне завдання на підготовку магістерської роботи

Студенту (ці) Береза Влад Романович

Тема магістерської роботи:

Оподаткування господарської діяльності підприємства (на матеріалах ТОВ НВФ
«Адвісмаш»)

затверджена наказом ректора університету від 09.10.2024 р. № 804/24

Мета і завдання дослідження:

Мета роботи

- узагальнення теоретичних основ і практичних аспектів оподаткування господарської діяльності та визначення основних напрямів його удосконалення на матеріалах ТОВ НВФ «Адвісмаш».

Завдання:

- узагальнити теоретичні напрацювання для розкриття сутності оподаткування господарської діяльності підприємства;
- охарактеризувати правові аспекти оподаткування підприємств для встановлення періодизації змін у нормативно-правовому регулюванні податкової системи держави;
- здійснити аналіз фінансово-економічного стану та податкового навантаження ТОВ НВФ «Адвісмаш» для визначення рівня адаптивності товариства до умов оподаткування господарської діяльності;
- встановити особливості оподаткування господарської діяльності ТОВ НВФ «Адвісмаш» для визначення стабільності сплати податкових зобов'язань до бюджетів;
- запропонувати науковий підхід щодо оптимізації впливу оподаткування на господарську діяльність для покращення фінансових показників і збільшення податкових надходжень у майбутньому;

- розробити рекомендації щодо дотримання товариством оптимального оподаткування для оптимізації податкового навантаження у межах норм податкового законодавства та зміцнення його фінансової стійкості.

Об'єкт та предмет:

Об'єкт дослідження:

- фінансові відносини у процесах розподілу й оподаткування господарської діяльності підприємств.

Предмет дослідження:

- теоретичні, методичні та практичні аспекти оподаткування господарської діяльності підприємств на матеріалах ТОВ НВФ «Адвісмаш».

№ п/п	Примірний план
	Вступ
1.	РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
1.1.	Поняття на сутність оподаткування господарської діяльності
1.2.	Правові аспекти оподаткування підприємств
2.	РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
2.1.	Аналіз фінансово-економічного стану та податкового навантаження
2.2.	Особливості оподаткування господарської діяльності
3.	РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ НАПРЯМИ ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
3.1.	Оптимізація впливу оподаткування на господарську діяльність як напрям його удосконалення
3.2.	Розробка та обґрунтування рекомендацій щодо дотримання товариством оптимального оподаткування
	Висновки
	Список використаних джерел
	Додатки

Календарний план виконання магістерської роботи

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи (МР)	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми МР, погодження її з науковим керівником; визначення об'єкта дослідження (відповідного підприємства, установи, адміністративно-територіальної одиниці)	вересень 2024 р.	
2.	Затвердження наказом по університету теми МР і наукового керівника	жовтень 2024 р.	
3.	Оформлення науковим керівником завдання на МР студенту, підбір літератури та фактичного матеріалу для написання роботи, їх аналіз та узагальнення	жовтень 2024 р.	
4.	Затвердження завідувачем випускаючої кафедри завдання на МР студенту	жовтень 2024 р.	
5.	Виконання та подання науковому керівнику першого розділу МР	до 20 листопада 2024 р.	
6.	Виконання та подання науковому керівнику другого розділу МР	до 11 грудня 2024 р.	
7.	Виконання та подання науковому керівнику третього розділу МР	до 30 грудня 2024 р.	
8.	Виконання та подання науковому керівнику вступу, висновків МР	до 14 січня 2025 р.	
9.	Розгляд МР на кафедрі та допуск до захисту перед екзаменаційною комісією	22 січня 2025 р.	
10.	Доопрацювання МР згідно із зауваженнями наукового керівника, консультантів, кафедри. Подання МР для отримання відгуку науковому керівнику. Подання МР для перевірки на предмет академічного плагіату	до 26 січня 2025 р.	
11.	Одержання відгуку наукового керівника та здача МР у навчальний відділ (подання МР на рецензію)	31 січня 2025 р.	
12.	Підготовка до захисту МР (текст доповіді, ілюстративний матеріал, презентація тощо)	до 04 лютого 2025 р.	
13.	Захист МР перед екзаменаційною комісією	07 лютого 2025 р.	

Дата видачі завдання: "23" жовтня 2024 р.

Науковий керівник Синчак В.П., Д.е.н, професор

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання.)

_____ (підпис наукового керівника)

Завдання одержав до виконання _____

23 жовтня 2024 р.

(дата)

_____ (підпис студента)

Індивідуальне завдання здається з магістерською роботою!

Анотація

Береза В.Р. Оподаткування господарської діяльності підприємства (на матеріалах ТОВ НВФ “Адвісмаш”)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 072 - Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Хмельницький, 2025.

У дослідженні обґрунтовано теоретичні положення та практичні рекомендації щодо удосконалення оподаткування господарської діяльності підприємства. Особливу увагу приділено особливостям оподаткування господарської діяльності підприємства.

Розглянуто сучасний стан оподаткування господарської діяльності, механізми оподаткування та їх особливості, шляхи оптимізації оподаткування господарської діяльності.

Обґрунтування особливостей оподаткування господарської діяльності та впливу податкового навантаження здійснювалося нами на основі матеріалів Товариства з обмеженою відповідальністю Науково-виробнича фірма “Адвісмаш”, який акцентує свою діяльність на машинобудівному ринку України. Визначено вплив податків на діяльність та фінансові результати досліджуваного підприємства. Досліджено вплив податків на навантаження діяльності підприємства в сучасних умовах.

Основну увагу приділено оптимальним напрямкам удосконалення впливу оподаткування на господарську діяльність ТОВ НВФ «Адвісмаш». Запропоновано декілька заходів, які націлені на оптимізацію оподаткування. Розрахований ефект від змін для удосконалення оподаткування підприємства на 2025-2026 року та досліджено ефект від запропонованих змін у майбутньому, при дотриманні рекомендацій підприємством.

Ключові слова: податки, оподаткування, ставки, податковий тягар, податкове навантаження, оптимізація.

Summary

Bereza V.R. Taxation of economic activity of the enterprise (on the materials of LLC SPC “Advismash”)

Qualification work for the educational degree of master's degree in specialty 072 - Finance, banking, insurance and stock market. Leonid Yuzkov Khmelnytsky University of Management and Law, Khmelnytsky, 2025.

The study substantiates the theoretical provisions and practical recommendations for improving the taxation of economic activity of an enterprise. Particular attention is paid to the peculiarities of taxation of economic activity of an enterprise.

The current state of taxation of economic activity, taxation mechanisms and their features, and ways to optimize taxation of economic activity are considered.

The author substantiates the peculiarities of taxation of economic activity and the impact of the tax burden on the basis of the materials of the Limited Liability Company Research and Production Firm “Advismash”, which focuses on the machine-building market of Ukraine. The impact of taxes on the activities and financial results of the studied enterprise is determined. The impact of taxes on the workload of the enterprise in modern conditions is studied.

The main attention is paid to the optimal directions of improving the impact of taxation on the economic activity of LLC SPF “Advismash”. Several measures aimed at optimizing taxation are proposed. The effect of changes to improve the taxation of the enterprise for 2025-2026 is calculated and the effect of the proposed changes in the future, subject to the recommendations of the enterprise, is investigated.

Keywords: taxes, taxation, rates, tax burden, tax burden, optimization.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ.....	8
Вступ.....	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	12
1.1. Поняття та сутність оподаткування господарської діяльності.....	12
1.2. Правові аспекти оподаткування підприємств	17
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	21
2.1. Аналіз фінансово-економічного стану та податкового навантаження.....	21
2.2. Особливості оподаткування господарської діяльності.....	29
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	41
3.1. Оптимізація впливу оподаткування на господарську діяльність як напрям його удосконалення.....	41
3.2. Розробка та обґрунтування рекомендацій щодо дотримання товариством оптимального оподаткування.....	51
ВИСНОВКИ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	72

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

ПКУ - Податковий Кодекс України

ПДВ - Податок на додану вартість

ПДФО - Податок на дохід фізичних осіб

ЄСВ - Єдиний соціальний внесок

ВЗ - Військовий збір

СБУ - Служба Безпеки України

ЗСУ - Збройні сили України

СЗР - Служба зовнішньої розвідки

ГУР - Головне управління розвідки

МО - Міністерство оборони

УДО - Управління державної охорони

ДССЗІ - Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації

ВСТУП

Актуальність теми. Ключовою і невід’ємною складовою податкової політики країни було і буде оподаткування підприємства. Звідси бюджетні надходження прямо залежать від того, які результати діяльності в суб’єктів господарювання. Відповідно до того, яка система оподаткування використовується - країна здатна або розвиватися в економічній сфері, або навпаки - погіршувати ситуацію. Під час господарської діяльності підприємство здійснює сплату податків і зборів. Саме податки виконують найбільший вплив на усі аспекти суспільства у цілому та для кожного підприємства окремо.

На сьогоднішній день оподаткування, та система оподаткування розвивається, змінюється і стоїть на етапі масштабної трансформації. В Україні існує загальна і спрощена системи оподаткування. Завдяки ним, підприємства можуть зменшувати свої витрати та збільшувати прибутки, що являється ключовою метою для діяльності будь якого підприємства.

Наша країна розвивається і досягає рівня європейських держав, а в деяких аспектах - переважає. Проте, слід зазначити, що досі є багато проблем із економічної сферою, податками, оподаткуванням та податковим навантаженням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомі на сьогоднішній день системи оподаткування та їх методи описали в своїх роботах такі відомі вчені, як: В. Синчак [49-52], М. Романовський[6], Н. Яванова[6], А. Абушев[1], Б. Данилишин[18], І. Садовська[48], Т. Божидарнік[14], О. Коба[23], М. Абрамчук[7], та багато інших вітчизняних та зарубіжних фахівців. Їх результати досліджень є надзвичайно важливим внеском у розвиток податкової системи країни. По суті проведено аналіз і особливості застосування систем оподаткування, визначено основні переваги та практичні аспекти податкових систем зарубіжних країн. Проте питання оподаткування господарської діяльності окремого підприємства в умовах правового режиму воєнного стану є ще недостатньо дослідженим. Усе це й визначає необхідність продовження наукових досліджень у зазначеному напрямі.

Метою магістерської роботи є узагальнення теоретичних основ і практичних аспектів оподаткування господарської діяльності та визначення основних напрямів його удосконалення на матеріалах ТОВ НВФ «Адвісмаш».

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

- узагальнити теоретичні напрацювання для розкриття сутності оподаткування господарської діяльності підприємства;
- охарактеризувати правові аспекти оподаткування підприємств для встановлення періодизації змін у нормативно-правовому регулюванні податкової системи держави;
- здійснити аналіз фінансово-економічного стану та податкового навантаження ТОВ НВФ “Адвісмаш” для визначення рівня адаптивності до оподаткування господарської діяльності;
- встановити особливості оподаткування господарської діяльності ТОВ НВФ “Адвісмаш” для визначення стабільності сплати податкових зобов’язань до бюджетів;
- запропонувати науковий підхід щодо оптимізації впливу оподаткування на господарську діяльність для покращення фінансових показників і збільшення податкових надходжень у майбутньому;
- розробити рекомендації щодо дотримання товариством оптимального оподаткування для оптимізації податкового навантаження у межах норм податкового законодавства та зміцнення його фінансової стійкості.

Об’єктом дослідження є фінансові відносини у процесах розподілу доданої вартості й оподаткування господарської діяльності підприємств.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти оподаткування господарської діяльності підприємств на матеріалах ТОВ НВФ “Адвісмаш”.

Методи дослідження. В процесі дослідження були застосовані методи теоретичного узагальнення, системного підходу, а також методи системного аналізу, порівняння. Зокрема, теоретичні - загальнонаукові методи пізнання реальності були застосовані в роботі для формулювання мети, завдання, об’єкта

та предмета дослідження. Також для обґрунтування методологічних засад розвитку та особливостей оподаткування підприємств.

Інформаційною базою магістерської роботи становлять: законодавчо-нормативні акти, навчальні збірники, наукові джерела, статистичні та аналітичні дані Верховної ради України, Кабінету Міністрів України; Конституція України, Податковий кодекс України, Кримінальний кодекс України, нормативно-правові документи з питань оподаткування, праці вітчизняних та зарубіжних науковців присвячені огляду оподаткування; фінансова звітність у якій відображається господарська діяльність ТОВ НВФ «Адвісмаш».

Новизна виконаного дослідження полягає в тому, що було обґрунтовано та обрано певну кількість методів удосконалення оподаткування господарської діяльності для підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в їхньому потенціалі для вирішення теоретичних і практичних проблем у сфері оподаткування господарської діяльності підприємства. Результати дослідження створюють основу для подальшого наукового вивчення цієї тематики та сприяють полегшенню впливу оподаткування на підприємство.

Апробація результатів дослідження: Основні результати дослідження були представлені на таких наукових заходах:

- “Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами”: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м.Луцьк, 6 грудня 2024 [10];

- “Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації”: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м.Хмельницький, 16 січня 2025[11].

Структура і обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, шести підрозділів, висновків і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 77 сторінок. Робота містить список використаних джерел із 66 позицій та 5 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Поняття та сутність оподаткування господарської діяльності

У сьогоденні складних умовах для української економіки, ґрунтуючись на тому, що більшість населення має низький дохід, високий рівень оподаткування, вплив корупції в окремих секторах держави, а також складні періоди, коли держава не повністю мала змогу регулювати та вчасно реагувати на зміни, особливо під час пандемії COVID-19 та широкомасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України, слід звернути свою увагу на те, що ж являється оподаткуванням, його історичне походження. Важливим є також вплив оподаткування на господарську діяльність підприємств.

У кінці IX столітті в давньослов'янських державах основним джерелом доходу для казни була данина. Перші відомі згадки про стягування данини були зафіксовані в епоху князя Олега. Проте, стародавні літописці зазначають, що даниною в той час вважали військову контрибуцію. Під впливом часу, Київська феодальна держава росла та розвивалася. З цим самим розвитком і видозмінювалася “данина”. Данину перестали вважати військовою контрибуцією і вона перетворилася на усім відомі, на сьогоднішній день, податки,

Податки на сьогоднішній день є найбільш необхідною ланкою для економічних відносин у суспільстві з моменту створення держави. Система оподаткування у своїй суті безпосередньо виконує вплив на господарську діяльність підприємства у будь якій країні.

Система оподаткування являється комплексом податків, зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів і внесків до державних цільових фондів. Їх

сплата відбувається відповідно до положень, зазначених у Податковому кодексу України.

Під податком і збором слід розуміти, що це - є обов'язковий внесок до бюджету. Сплата здійснюється відповідним платником в тому порядку і на тих умовах, які зазначені у Податковому кодексі України.

Податки встановлюються лише державою і саме податки являються атрибутом для наповнення бюджету.

Першим в історії поняття податку розкрив А. Сміт у 1776 році в своїй праці «Дослідження про природу і причини багатства народів».

Елементами системи оподаткування являються самі податки і збори. Елементи податків і зборів визначено у Податковому кодексі України, стаття 7. Відповідно до цієї статті, елементи податків і зборів зображено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 — Складові елементи податків і зборів

Примітка. Складено автором на основі статті 7 ПКУ [44].

Ці відповідні елементи виконують безпосередній вплив на фінансові показники господарської діяльності підприємства, такі як: собівартість, ціна реалізації, чистий прибуток, фінансова стійкість, податкове навантаження та інші. Загально прийнято розуміти, що чим менший рівень оподаткування і

відповідно менша кількість податків і зборів впливає на підприємство, тим більш стрімкий розвиток відбувається на самому підприємстві.

На сьогоднішній день, відомо про праці великої кількості науковців у сфері економіки, котрі досліджували сутність та значення оподаткування. Відомий американський вчений Джеймс Р. Нінес молодший стверджував, що : «...Сукупний економічний тягар податку охоплює платежі, які платник податків здійснює уряду, та будь-які економічні втрати внаслідок неефективної діяльності через реакцію на податки » [3].

Інший вчений Романовський М.В. говорив, що оподаткування являється процесом встановлення та справляння податків в державі, включаючи визначення їх видів, і елементів відповідно до податкової політики країни [6].

Так, вчений Абішев А. А. вбачав, що оподаткування - це процес обрахування та процес сплати податків у бюджетні фонди та позабюджетні, які є передбаченим податковим законодавством країни [1].

У великому тлумачному словнику сучасної української мови ж йдеться, що оподаткування - це поняття, як обкладений податками.

Слід зазначити, що всі вони трактували оподаткування, як система або процес справляння податків. На сьогоднішній день, усі стверджують що поняття «оподаткування» - це сукупність податків, порядок їх сплати та справляння.

Відповідно до законодавства України, на сьогоднішній день, поняття «оподаткування» трактується наступним чином: «законодавчо врегульований процес встановлення та утримання податків у країні, визначення їхніх розмірів і ставок, відповідних об'єктів та кола юридичних і фізичних осіб, що підлягають оподаткуванню, а також порядок сплати податків.» [31].

Оподаткуванню властиві всі ознаки соціальних процесів, так як:

- притаманний порядок взаємодії між усіма учасниками;
- процес зберігає свою ідентичність в часі;
- притаманний характер еволюціонування, правила намагаються постійно вдосконалювати та покращувати для кращого розуміння та трактування;

- основна процесу оподаткування - взаємодія між суб'єктами які орієнтуються один на одного;

Звертаючись до законодавства України, існують принципи побудови та призначення системи оподаткування. Усі принципи побудови наведені у Додатку А.

Так як система оподаткування складається із різних податків, слід зазначити, що платники податків у системі оподаткування мають свої права і обов'язки. Усі права і обов'язки платника податків продемонстровано у статті 16 та статті 17 Податкового кодексу України. Розглянемо детальніше ключові права та обов'язки.

Обов'язки платника податків [43]:

- сплата податків;
- ведення обліку;
- подання звітності;
- надання інформації;
- допуск посадових осіб для перевірки;
- повідомляти про зміни ;

Права платника податків [43]:

- безоплатно отримувати інформацію про податки і збори;
- самостійно обирати метод ведення обліку;
- вимагати від органів проведення перевірки відомостей;
- повне відшкодування шкоди, заподіяної незаконними діями

контролюючих органів;

- самостійно обирати спосіб взаємодії із контролюючим органом.

Говорячи про систему оподаткування в цілому, на сьогоднішній день розрізняють два її види: загальна система та спрощена.

Загальна система оподаткування - це форма оподаткування підприємницької діяльності, яка не відповідає умовам спрощеної системи. Перевагою загальної системи в порівнянні із спрощеною є те, що податки сплачуються не з доходу, а з прибутку. Основним податком у даній системі є

податок на прибуток підприємства із ставкою - 18%, відповідно до податкового кодексу України. Також, підприємства на загальній системі оподаткування мусять сплачувати податок на додану вартість (за умови, що вони є платником такого податку) із ставкою 20% (за винятком деяких видів діяльності, коли ставка становить 7% або 0%) та податки із зарплат працівників [35].

Податки із зарплат працівників це: ЄСВ, військовий збір, ПДФО. Ставка ЄСВ становить на сьогоднішній день - 22%, ставка військового збору - 5% (до грудня 2024 року становила 1.5%), ставка ПДФО - 18% [64].

Спрощена система оподаткування - це спеціальний податковий режим, запроваджений для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємства в Україні. Дана система була запроваджена указом №727/98. Проте вона має ряд своїх обмежень для перебування на даній системі. Обмеженнями спрощеної системи оподаткування є [27]:

види діяльності:

- для 1-групи - це роздрібний продаж на ринках
- для 2 -групи - це виробництво і продаж товарів у сфері ресторанного

бізнесу/надання побутових послуг

- для 3-групи - будь-які окрім тих, що зазначені у п.291.5 ПКУ)

ліміт обсягу доходу:

- для 1-групи - 1млн 185 тис 700грн
- для 2-групи - 5млн 921тис 400грн
- для 3-групи - 8млн 285тис 700грн

кількість найманих працівників

- для 1-групи - без використання найманих працівників
- для 2-групи - не більше 10 осіб
- для 3-групи - без обмежень

та інші [27].

Говорячи про ставки оподаткування, слід зазначити, що вони поділяються на такі види: тверді, пропорційні, прогресивні і регресивні. Тверді ставки - вони встановлюються в абсолютній сумі на одиницю обкладання незалежно від того,

який розмір доходу підприємства. Пропорційні - це ставки які діють в однаковому відсотковому відношенні до об'єкта податку. Прогресивні - середня ставку прогресивного податку підвищується у міру зростання доходу підприємства. Регресивні - це навпаки, тобто, середня ставка регресивного податку зменшується у міру зростання доходу [54].

Отже, оподаткування - являється процесом встановлення та утримання різних податків, також визначає їх розміри і ставки для відповідних об'єктів що підлягають оподаткуванню. Оподаткування прямо впливає на фінансові показники господарської діяльності підприємства.

1.2 Правові аспекти оподаткування підприємств

Аналіз наукової літератури висвітлив, що існують різні твердження щодо характеристики поняття “оподаткування”. Ключовою ж метою оподаткування господарської діяльності, на сьогоднішній день слід вважати створення оптимальних умов для всіх об'єктів оподаткування.

Як вже було зазначено, система оподаткування - це складна сукупність податків та зборів, що справляються у відповідному порядку, встановленим ПКУ та впливають на діяльність підприємств. Вже було оглянуто загальну класифікацію податків в Україні та зазначено усі підпункти.

Слід звернути увагу, на те, якими ж правовими аспектами регулюється оподаткування. Основою у оподаткуванні є Податковий кодексу України. Правова ж база націлена на те, щоб створити прозорі і зрозумілі всім умови, одночасно з тим, щоб забезпечувати наповнення бюджету держави. Сама ж законодавча база являється найбільш важливим напрямом регулювання діяльності підприємства. Вона є досить розгалуженою, оскільки існує велика кількість галузей діяльності підприємств, які вимагають відповідних умов контролю та оподаткування.

Основними документами нормативно-правового регулювання оподаткування господарської діяльності підприємств є: Податковий кодекс України, який являється основним нормативним актом, що регулює порядок

нарахування, сплати податків і зборів, також права і обов'язки платників і контролюючих органів; Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" - регулює ведення обліку, який є основою для визначення податкових зобов'язань; Закони України, що стосуються специфічних податків (акцизного, екологічного податку, тощо); підзаконні акти, такі як Постанови Кабінету Міністрів України, що деталізують окремі аспекти в податковому законодавстві та накази Міністерства фінансів України, які затверджують форми податкової звітності, інструкції щодо її заповнення, тощо.

З початком великомасштабної війни в Україні були введені зміни, які принесли значні зміни. Військові дії вплинули на податкову політику та регулювання. Держава вжила деяких заходів для того, щоб підтримувати підприємства, які продовжують свою діяльність в умовах воєнного стану. Це було здійснено з акцентом не тільки на підтримку бізнесу в країні у таких складних умовах, а й прагнучи забезпечити надходження до бюджету, які вкрай необхідні для фінансування оборонного сектору.

Основні зміни які ввела держава були:

- скасування та зниження податкових ставок для малого бізнесу, щоб забезпечити його роботу і конкурентоспроможність на ринку країни в умовах війни;
- скасування перевірок на час воєнного стану, окрім тих, що стосуються відшкодування ПДВ і критично важливих галузей, що зменшило адміністративний тиск на бізнес (на сьогоднішній день мораторій скасовано);
- підтримка у сфері податкового адміністрування (скасування відповідальності за неправильний бюджетний рахунок отримувача коштів, скорочено строки бюджетного відшкодування податку на додану вартість).

Але окрім підтримки бізнесу в країні, держава запровадила зміни в ставках, які негативно впливатимуть на бізнес і заробітні плати робітників.

Щодо бізнесу, можна зазначити, що збільшення військового збору до 5% матиме негативний вплив на бізнес, оскільки буде:

- збільшення податкового навантаження на підприємство;

- впливатиме на інвестиції та конкурентоспроможність роблячи його менш конкурентоспроможним на міжнародному ринку;
- збільшити “тінізацію” економіки тим, що підприємства які працювали в тіні, або напівлегально можуть перейти повністю в тінь, щоб не сплачувати додаткові податки.

Зі сторони заробітної плати:

- зменшення реальної заробітної плати;
- зростання соціального невдоволення;
- тиск на роботодавців для підвищення зарплат,
- щоб компенсувати втрати.

Однією з важливих особливостей правової системи України є те, що податкове законодавство часто змінюється. Це створює певні труднощі для підприємств у плануванні своєї фінансової діяльності. Так, у 2020 році були прийняті важливі зміни до Податкового кодексу у частині оподаткування нерухомості та застосування трансфертного ціноутворення.

Загалом, податкова система в Україні ґрунтується на низці принципів, які забезпечують прозорість та справедливість. Одночасно демонструє те, що Україна залишається конкурентоспроможною навіть в такі складні часи. Війна суттєво вплинула на податкове законодавство в країні та на систему оподаткування підприємств.

Система оподаткування є складною і багаторівневою структурою, яка складається із великої кількості видів податків та зборів. Основою податкового регулювання є Податковий кодекс, який разом із іншими нормативно-правовими документами створює базу для прозорого та ефективного оподаткування.

З початком війни були впроваджені значні зміни, спрямовані на підтримку бізнесу, але водночас відбулося збільшення військового збору до 5%, що може негативно вплинути на бізнес у майбутньому.

Незважаючи на складні умови сьогодення та часті зміни в законодавстві, податкова система продовжує адаптуватися, тримаючи баланс між підтримкою

підприємництва та забезпеченням надходжень до бюджету для своїх потреб, в тому числі потреб оборони.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Аналіз фінансово-економічного стану та податкового навантаження

Товариство з обмеженою відповідальністю науково - виробнича фірма "Адвісмаш" - досліджуване підприємство, яке вже 20 років на ринку машинобудування. Дане підприємство виготовляє та пропонує до реалізації підйомно-транспортне обладнання, та запчастини до нього широкого спектру застосування для різних галузей промисловості.

Ключовою метою створення підприємства було і є допомога в задоволенню потреб населення і промисловості в товарах та послугах. Також, як і для будь якого підприємства, мета підприємства: отримання максимально можливих прибутків для того, щоб підприємство продовжувало бути конкурентоспроможним на ринку, а також розвивалося в ногу із розвитком технологій.

Як і на усіх підприємствах, на ТОВ НВФ «АДВІСМАШ» виконується і ведеться оперативний і бухгалтерський облік по результатам діяльності підприємства. Складається звітність. Вся діяльність виконується відповідно до того, які плани були сформовані засновниками.

Виконаємо огляд і аналіз фінансових результатів підприємства і дослідимо, які є особливості оподаткування на даному підприємстві, який рівень навантаження припадає на господарську діяльність ТОВ НВФ «Адвісмаш». Це доцільно робити, при умові дослідження особливості оподаткування його господарської діяльності, оскільки це дасть змогу оцінити адаптованість до податкових режимів країни, оцінити вплив зовнішнього середовища, визначити вплив податків на господарські процеси досліджуваного підприємства та виявити напрямі податкові витрати.

ТОВ НВФ «Адвісмаш» знаходиться на загальній системі оподаткування. Для дослідження фінансово-економічного стану підприємства потрібно звернутися до фінансових результатів. Досліджуваний період для виконання аналіз був обраний 2019-2023 рр. У таблиці 2.1 продемонстровано фінансові результати підприємства.

Таблиця 2.1 Фінансові результати ТОВ НВФ «Адвісмаш» 2019-2023рр. (тис грн)

Показник	Роки					Відносний приріст/відхилення (%)
	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2019
Чистий дохід від реалізації продукції	28683.00	20483.00	25597.50	26096.30	85939.90	199.61
Собівартість реалізованої продукції	22772.00	18463.00	21169.10	22182.20	51918.50	127.99
Інші операційні доходи	518.00	3969.00	7398.70	1668.00	775.80	49.77
Інші операційні витрати	5719.00	4942.00	5666.90	4250.00	7615.70	33.16
Інші доходи	235.00	77.00	999.30	690.20	197.70	-15.87
Інші витрати	922.00	1051.00	6032.60	678.70	648.10	-29.7
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	22.00	72.00	1126.90	1343.6	26731.1	61.07
Витрати (дохід) з податку на прибуток	16.00	13.00	202.80	241.80	4811.60	300.72
Чистий: прибуток (збиток)	6.00	59.00	924.10	1101.80	21919.50	3653.25
Разом доходи	29436.00	24530.00	33995.50	28454.50	86913.40	2.95
Разом витрати	29 14.00	24457.00	32868.60	27110.90	60182.30	2065

Примітка. Складено автором на основі [58-60].

Аналіз фінансового результату діяльності ТОВ НВФ «Адвісмаш» показав, що чистий фінансовий результат на 2019 рік склав 6 тис грн, а вже на 2023 рік значно зріс і склав 21919.5 тис грн (майже у 20 разів). Це все зумовлено низкою кількістю змін. Насамперед це значне збільшення доходу від реалізації, зростання якого відбулося майже в 3 рази, далі це оптимізація операційних

витрат та ефективність управління. Не менш важливий вплив принесла ситуація в країні.

Проаналізуємо таблицю 2.1.

У 2020 році в порівнянні із 2019 відбувся спад показників. Головним впливом на спад був початок пандемії COVID-19, відповідні закони, які гальмували розвиток і прибуток підприємства. Початок пандемії COVID-19 мав значний негативний вплив на діяльність підприємств, оскільки весь світ зіткнувся з безпрецедентним викликом.

Основні наслідки пандемії можна поділити на кілька основних напрямків:

- зупинка або скорочення виробництва;
- падіння попиту та фінансових надходжень;
- порушення ланцюгів постачання;
- збільшення витрат на забезпечення безпеки;
- скорочення робочих місць;
- фінансова нестабільність;
- збільшення податкового навантаження [15].

Вже у 2021 році відбулося відновлення показників. Це зумовлюється послабленням законодавства на діяльність підприємства та поступовим відновленням економіки країни. 2022-2023 роки були складними для господарської діяльності, оскільки почалася військова агресія зі сторони Російської Федерації. Проте підприємство змогло досягнути зростання показників. Це було досягнуто через те, що відбулося зростання цін через інфляцію та найголовнішим фактором - війна, яка створила підвищений попит на продукцію підприємства.

Розглядаючи таблицю 2.1 потрібно проаналізувати рентабельність даного підприємства. Це є важливим в акценті аналізу оподаткування господарської діяльності підприємства, оскільки рентабельність тісно пов'язана із фінансовими результатами, які у свою чергу впливають на розмір податкових зобов'язань.

Аналіз рентабельності допомагає оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси, та виявити вплив податкового навантаження на фінансову стабільність і розвиток.

Виконаємо аналіз показників рентабельності ТОВ НВФ «АДВІСМАШ» в період від 2020 до 2023 років. У таблиці 2.2 наведено показники рентабельності.

Таблиця 2.2 Показники рентабельності ТОВ НВФ «АДВІСМАШ»

Показники	Роки			
	2020	2021	2022	2023
Рентабельність (пасивів) активів (чистий прибуток в чисельнику), %	0,2	3,5	4,4	55.74
Рентабельність власного капіталу, %	1,0	14,5	14,9	72.42
Рентабельність виробничих фондів, %	0,3	9,6	11,0	71.77
Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), %	3,0	20,9	28,1	64.42
Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), %	5,7	15,0	82,7	60.41
Рентабельність продажів за чистим прибутком (чиста маржа), %	0,3	3,6	4,2	2.55
Коефіцієнт реінвестування, %	-475	100,0	100,0	100,0
Коефіцієнт стійкості економічного зростання, %	-4,9	10,1	16,0	73.42
Період окупності активів, днів	439,3	28,7	21,9	1.79
Період окупності власного капіталу, днів	98,8	7,4	7,2	1.1

Примітка. Складено автором на основі [58-60].

Аналіз таблиці 2.2 показав, що рентабельність активів постійно збільшується. Це може говорити нам про те, що відбувається покращення ефективності використання активів ТОВ НВФ «АДВІСМАШ». Загалом, всі показники в таблиці демонструють тенденцію на збільшення. Це говорить нам про стійке покращення фінансової продуктивності та ефективності використання усіх своїх ресурсів.

Відповідно до фінансової звітності досліджуваного підприємства розглянемо сплату податків і платежів від нарахованих сум для підприємства ТОВ НВФ «АДВІСМАШ».

ТОВ НВФ «АДВІСМАШ», як платник податків і зборів, повинно виконувати податкові обов'язки з нарахування та сплати податків (табл. 2.3). Іншими словами - повинно вчасно сплачувати податки, дотримуватися законодавства країни і не ухилятися від сплати податків.

Таблиця 2.3 Сплата податків і платежів від нарахованих сум ТОВ НВФ «АДВІСМАШ» (%)

Податки та платежі	Роки					Відхилення (в. п.)
	2019	2020	2021	2022	2023	
ЄСВ	100.0	98.5	97.8	96.9	98.2	-1.8
ПДВ	100.0	97.2	98.4	97.8	99.1	-0.9
Податок на прибуток	100.0	99.1	98.9	98.5	99.4	-0.6
ПДФО	100.0	98.7	98.2	97.6	98.8	-1.2
ВЗ	100.0	98.7	98.2	97.6	98.8	-1.2
Разом	100.0	98.4	98.3	97.7	98.9	-1.1

Примітка. Складено автором на основі [58-60]

За досліджуваний період підприємство ТОВ НВФ «Адвісماش» пройшло через значні випробування, які суттєво вплинули на його податкову дисципліну та фінансові показники. Базовий 2019 рік характеризувався повною сплатою всіх податкових зобов'язань, що відображало стабільну роботу підприємства в нормальних економічних умовах.

Після початку пандемії COVID-19 у 2020 році, став першим серйозним викликом для підприємства. Карантинні обмеження призвели до вимушених простоїв виробництва та часткової зайнятості працівників. Це найбільше позначилося на сплаті єдиного соціального внеску, який знизився до 98,5% від нарахованих сум. Підприємство зіткнулося з необхідністю швидкої перебудови робочих процесів та адаптації до нових санітарних вимог, що вимагало додаткових витрат та впливало на загальну прибутковість.

Найбільше зниження спостерігається по ЄСВ, де відхилення склало -1,8 відсоткових пункти. Це може бути пов'язано з оптимізацією структури оплати праці та певними змінами в кадровому складі підприємства. Найменше відхилення зафіксовано по податку на прибуток (-0,6 в.п.), що свідчить про стабільність у сплаті цього виду податку та ефективне управління прибутком підприємства. Найбільш складним періодом для підприємства був початок 2022 року - початок військової агресії.

Підприємство зіткнулося з безпрецедентними викликами, такі як:

- частина працівників була мобілізована;
- логістичні проблеми;
- постійні ризики ракетного обстрілу.

Не дивлячись на складні та небезпечні умови для діяльності підприємства, ТОВ НВФ «Адвісмаш» змогло працювати та показувати високі фінансові результати підтримуючи відповідальність перед державою. Також позитивну роль в даній ситуації відіграло і розташування підприємства, у місті Хмельницький, яке знаходиться у віддаленій зоні від бойових дій.

У 2023 році спостерігається покращення показників сплати податків порівняно з попередніми роками, що корелює зі значним зростанням чистого доходу підприємства. Загальний рівень сплати податків у 2023 році склав 98,9%, що є досить високим показником та свідчить про відповідальне ставлення підприємства до виконання своїх податкових зобов'язань.

Незважаючи на незначне зниження показників порівняно із базовим 2019 роком, підприємство демонструє високий рівень податкової дисципліни та стабільність у виконанні своїх зобов'язань перед державою. Це підтверджується тим, що середній рівень сплати податків протягом всього досліджуваного періоду не опускався нижче 97%, що є показником надійного та відповідального платника податків.

На основі наданої інформації потрібно провести розрахунки податкового навантаження для нашого підприємства. Слід виконати розрахунки податкового навантаження шляхом відношення розміру податків до загального доходу від

реалізації [62]. Даний підхід є найбільш поширеним у світі. Активно його використовують у США для оцінки податкового тягаря корпорацій, також податковими службами для аналізу і входить в систему податкового моніторингу. Окрім США використовують деякі країни ЄС.

З переваг даного методу можна назвати:

- Прозорість розрахунку
- Універсальність
- Об'єктивність
- Практичність

На мою думку він є кращим за метод розрахунку через виручку від реалізації, оскільки метод розрахунку через відношення розміру сплачених податків до загального доходу від реалізації є більш точнішим і допомагає легше приймати рішення.

У таблиці 2.4 показано податкове навантаження шляхом відношення розміру сплачених податків до загального доходу від реалізації.

Таблиця 2.4 Податкове навантаження

Показники	Роки				
	2019	2020	2021	2022	2023
Дохід від реалізації продукції тис грн	28683.00	20483.00	21169.10	26096.30	85939.90
Всього податків, тис.грн.	8131.79	6159.97	7666.5	7918.42	27386.12
Податкове навантаження %	28.35	30.07	29.95	30.34	31.87

Примітка. Складено автором на основі [58-60].

Формула для розрахунку податкового навантаження:

$$ПН=(Пн/Д)*100\% \quad (2.10)$$

Де: Пн - розмір податків;

Д - дохід від реалізації продукції.

Навантаження ТОВ НВФ «Адвісмаш» демонструє тенденцію до поступового зростання протягом аналізованого періоду. Збільшення у 2023 році в порівнянні із 2019 становить 3.52 відсоткових пункти. Суттєве збільшення

пов'язано із значним зростанням чистого доходу підприємства (більше ніж утричі порівняно із 2022 роком) та відповідним збільшенням податкових зобов'язань, особливо з податку на прибуток, який зріс майже у 20 разів в порівнянні із попереднім роком.

Загальний рівень податкового навантаження підприємства можна охарактеризувати як помірний для виробничого підприємства. Зростання цього показника свідчить про збільшення фіскального тиску на підприємство, але водночас демонструє зростання його прибутковості та економічної активності, особливо у 2023 році. Така динаміка вказує на те, що підприємство ефективно управляє своїми фінансовими ресурсами та здатне виконувати зростаючі податкові зобов'язання без суттєвого погіршення своєї фінансової стійкості.

Аналізуючи діяльність ТОВ НВФ «Адвісмаш», можна зробити висновок, що підприємство протягом досліджуваного періоду демонструє стабільне зростання фінансових показників, незважаючи на складні умови ведення господарської діяльності, спричинені пандемією COVID-19 та військовою агресією. Основними показниками, які відображають фінансово-економічний стан, є чистий дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції, фінансовий результат до оподаткування та рівень сплати податків.

У 2023 році було зафіксовано суттєве зростання чистого доходу від реалізації продукції — майже у 3 рази порівняно з 2022 роком, що зумовлено зростанням попиту на продукцію підприємства та інфляцією. Водночас рівень податкового навантаження зріс із 28,35% у 2019 році до 31,87% у 2023 році. Це свідчить про посилення фіскального тиску на підприємство, але також підтверджує його здатність генерувати прибуток і виконувати податкові зобов'язання.

Аналіз показників рентабельності демонструє постійне їхнє зростання. Рентабельність активів у 2023 році склала 55,74%, що свідчить про ефективне використання ресурсів підприємства. Також показники рентабельності власного капіталу і виробничих фондів значно зросли, що є ознакою стабільного розвитку та покращення управлінських процесів.

Незважаючи на труднощі, підприємство виявляє високий рівень адаптивності до змін у податковому середовищі. Це підтверджується стабільною сплатою податків навіть у складних економічних умовах, зокрема під час пандемії та війни.

2.2 Особливості оподаткування господарської діяльності

Сучасна економіка продемонструвала, що кожна податкова система країн світу має свої певні особливості в оподаткуванні. В умовах пандемії COVID-19 та широкомасштабного вторгнення зі сторони Російської Федерації, доцільно оглянути особливості оподаткування господарської діяльності для досліджуваного підприємства ТОВ НВФ «АДВІСМАШ».

Дане підприємство являється юридичною особою і знаходиться на загальній системі оподаткування. Базуючись даними, що продемонстровано у таблиці 2.1 можна стверджувати, що підприємство демонструє стабільне зростання масштабів діяльності, що відображається у значному збільшенні чистого доходу від реалізації продукції.

Доцільно виконати детальний огляд особливостей оподаткування господарської діяльності ТОВ НВФ «Адвісмаш». На рисунку 2.1 продемонстровано податки, які сплачує підприємство.

Рисунок 2.1 - Податки для ТОВ НВФ «Адвісмаш»

Примітка. Складено автором на основі [40].

Розглянемо детальніше особливості оподаткування даного підприємства. При такій системі головним обов'язковим платежем є податок на прибуток. Загалом, податок на прибуток підприємства - це прямий податок, який сплачується підприємством з прибутку, який був одержаний від реалізації своєї продукції, основних фондів, нематеріальних активів та інших.

Податок на прибуток розраховується за формулою:

Для платника - малоодоходника становить:

$$\text{ФР(до оподаткування)} * 0.18 \quad (2.1)$$

Для платника - великоодоходника становить:

$$(\text{ФР(до оподаткування)} + \text{ПР}) * 0.18 \quad (2.2)$$

У даних формулах ФР - фінансовий результат, ПР - податкові різниці, 0.18 - ставка для податку на прибуток.

Платник - малодоходник - це платники, дохід яких складає менше 40 мільйонів гривень, а платник - великодоходник - дохід становить більше 40 мільйонів гривень.

Підприємство є платником податку на прибуток за ставкою 18%, аналізуючи фінансову звітність, можна сказати що приріст витрат з податку на прибуток за досліджуваний період склав орієнтовно 300.72%, звідси можна проаналізувати ефективність ставки податку на прибуток.

Дивлячись на фінансові результати до оподаткування, ТОВ НВФ «Адвісماش» у період з 2019 по 2022 рік було платником-малодоходником, тому розраховуватися податок на прибуток буде за формулою 2.1.

У 2023, за фінансовими результатами до оподаткування підприємство стало платником-великодоходником, тому податок на прибуток розраховується за формулою 2.2.

2019 рік: $22.00 * 0.18 = 3.96$ тис грн

2020 рік: $72.00 * 0.18 = 12.96$ тис грн

2021 рік: $1126.90 * 0.18 = 202.84$ тис грн

2022 рік: $1343.60 * 0.18 = 241.85$ тис грн

2023 рік: $(26731.1 + \text{ПР}) * 0.18 = 4811.58$ тис грн

Проаналізуємо динаміку податку на прибуток, який є головним для загальної системи оподаткування, за 2019-2023 рр. З таблиці 2.1 видно динаміку змін податку на прибуток. Найбільший приріст стався у 2023 році, який склав майже 301%.

Причини змін податку на прибуток ТОВ НВФ «АДВІСМАШ» на досліджуваний період були наступними.

У 2019-2020 роках було незначне зменшення податку через падіння прибутку в період пандемії. 2021 рік характеризується різким збільшенням податку через зростання прибутку. Податок на прибуток зріс за рахунок відповідного зростання фінансового результату до оподаткування.

2023 рік найскладніший по відношенню до попередніх років. Все через війну в країні, яка сильно вплинула на діяльність підприємств та можливість

реалізовувати свою продукцію. Але навіть в такий складний період, відбулося надзвичайне зростання податку на прибуток, яке пов'язано із значним зростанням прибутку до оподаткування. Зумовлено це інфляцією та значним зростанням попитом на продукцію підприємства.

Однак слід зазначити, зростання податку на прибуток є позитивним показником. Оскільки це свідчить про зростання прибутковості підприємства, показує прозорість ведення бізнесу, вказує на внесок підприємства в наповнення державного бюджету в період війни і демонструє те, що на підприємстві відбувається стабільний розвиток та покращення ведення бізнесу [36].

На рисунку 2.2 наведено динаміку сплати податку на прибуток ТОВ НВФ «АДВІСМАШ».

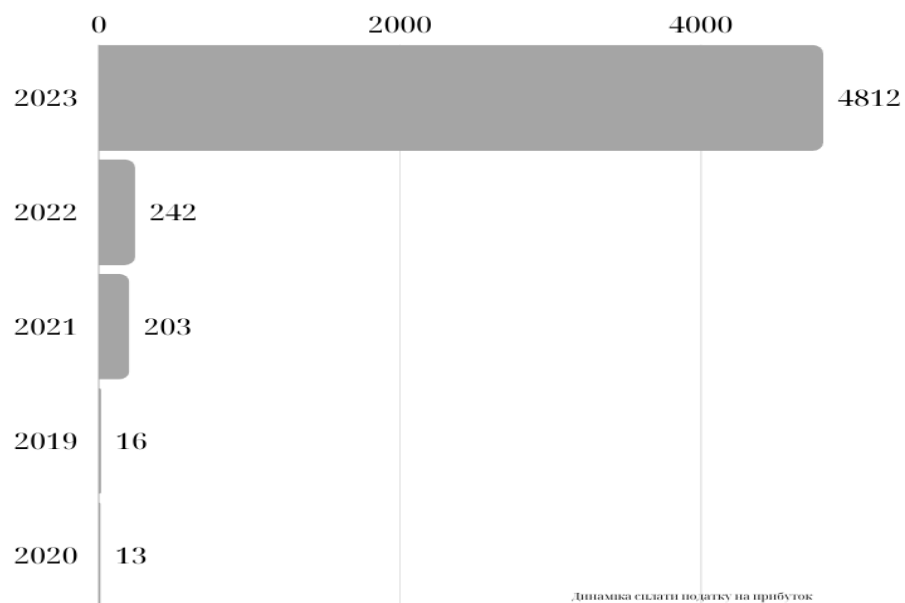

Рисунок 2.2 - Динаміка сплати податку на прибуток ТОВ НВФ «АДВІСМАШ»

Примітка. Складено автором на основі [58-60].

Відповідно до динаміки, та наданих пояснень такої зміни, слід провести розрахунок індексів ефективності сплати податку на прибуток на досліджувальному підприємстві.

Індекс ефективності сплати податку на прибуток обчислюється за формулою:

$$IE = I_{op} / I_{pp} \quad (2.3)$$

У даній формулі I_{op} являє собою індекс обсягу нарахованого прибутку до оподаткування, а I_{pp} - індекс обсягу сплаченого податку на прибуток.

Формули для даних індексів:

$$I_{op} = OP1 / OP0 \quad (2.4)$$

Відповідно до формули:

$$I_{op2020/2019} = 72.0 / 22.0 = 3.27$$

$$I_{op2021/2020} = 1126.9 / 72.0 = 15.65$$

$$I_{op2022/2021} = 1343.6 / 1126.9 = 1.19$$

$$I_{op2023/2022} = 26731.1 / 1343.6 = 19.89$$

$$I_{pp} = PP1 / PP0 \quad (2.5)$$

$$I_{pp2020/2019} = 13.0 / 16.0 = 0.8125$$

$$I_{pp2021/2020} = 202.8 / 13.0 = 15.6$$

$$I_{pp2022/2021} = 241.8 / 202.8 = 1.19$$

$$I_{pp2023/2022} = 4811.6 / 241.8 = 19.89$$

Відповідно, з даних розрахунків можна зазначити про зміни в обсягу нарахованого прибутку до оподаткування. Зменшився лише у 2020 році, всі інші роки характеризуються зростанням.

Обчислимо індекс ефективності сплати податку на прибуток.

$$IE_f = PP1(E_f) / PP2(E_f) \quad (2.6)$$

$$I_{ef2020/2019} = 5.538 / 1.375 = 4.02$$

$$I_{ef2021/2020} = 5.556 / 5.538 = 1.003$$

$$I_{ef2022/2021} = 5.556 / 5.556 = 1$$

$$I_{ef2023/2022} = 5.555 / 5.556 = 0.999$$

З даних обчислень можна виділити, що вкрай ефективно виконувалася сплата податку на прибуток в 2021 році, та в 2023. Найменший індекс був в 2020 — 0.8125.

Виконаємо аналіз динаміки ефективності сплати податку на прибуток. Обчислення будуть виконуватися на базі абсолютних величин. Для цього скористаємося формулами для обчислення і аналізу:

\sum Ефективність сплати податку на прибуток = $(\text{ОП1}-\text{ОП0}) * \sum$
Ефективність сплати податку на прибуток у базовому періоді

$$\sum \text{Сплачено податок на прибуток} = (\text{ПП1}(\text{Еф}) - \text{ПП0}(\text{Еф})) * \text{ПП1}$$

\sum Прибуток до оподаткування = $(\sum \text{Ефективність сплати податку на прибуток} + \sum \text{Сплачено податок на прибуток})$

Відповідно до наданих формул, обчислимо показники для динаміки ефективності сплати податку на прибуток в період 2020-2023:

У 2020 році: \sum Ефективність сплати податку на прибуток = $(72-22) * 1.375 = 68.75$

У 2021 році: \sum Ефективність сплати податку на прибуток = $(1126.9-72) * 5.538 = 5842.03$

У 2022 році: \sum Ефективність сплати податку на прибуток = $(1343-1126.9) * 5.556 = 1200.65$

У 2023 році: \sum Ефективність сплати податку на прибуток = $(26731.1-1343) * 5.556 = 141056.28$

Аналогічно розраховуємо суму сплаченого податку на прибуток на прибуток до оподаткування.

$$\sum \text{Сплачено податок на прибуток 2020} = (5.538 - 1.375) * 13 = 54.119$$

$$\sum \text{Сплачено податок на прибуток 2021} = (5.556 - 5.538) * 202.8 = 3.65$$

$$\sum \text{Сплачено податок на прибуток 2022} = (5.5567 - 5.556) * 241.8 = 0.169$$

$$\sum \text{Сплачено податок на прибуток 2023} = (5.555 - 5.556) * 4811.6 = -4.811$$

$$\sum \text{Прибуток до оподаткування 2020} = 122.869$$

$$\sum \text{Прибуток до оподаткування 2021} = 5845.68$$

$$\sum \text{Прибуток до оподаткування 2022} = 1200.819$$

$$\sum \text{Прибуток до оподаткування 2023} = 141051.569$$

Відповідно до усього наведеного вище, слід охарактеризувати динаміку ефективності сплати податку на прибуток в досліджуваний період для нашого підприємства. Ефективність сплати податку на прибуток є найнижчим показником у 2020 році, порівняно із усіма досліджуваними роками.

Збільшення динаміки ефективності сплати з 2020 року до 2023 року можна пояснити різними факторами, насамперед це пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення. Також великий вплив здійснили: зміна законодавства, війна, політичні та економічні проблеми в країні.

Звідси можна сказати, що ефективність сплати податку на прибуток залежить від того, який розмір прибутку до оподаткування та сплаченого податку на прибуток.

Відповідно до загальної класифікації податків в Україні, слід визначити, які ж податки мусять сплачувати підприємства і які є ключовими для їх роботи. Незалежно від виду діяльності підприємства або компанії виділяють податок на прибуток або єдиний податок, ПДВ (для тих хто є платниками ПДВ), податки і збори на зарплати, споживчий податок (акцизний податок) Розглянемо кожен з цих податків більш детально в аспекті дослідження нашого підприємства.

Підприємство також являється платником: військового збору, ЄСВ, ПДФО, ПДВ.

Податок на додану вартість (ПДВ) - непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент) [13].

Платниками ПДВ є кожний суб'єкт (юридична чи фізична особа), який є споживачем товарів/послуг. Не є платниками ПДВ платники єдиного податку, які віднесені, відповідно до статті 291 ПК України, до першої та другої груп платників єдиного податку. Ставка ПДВ становить 20%.

Характерною рисою даного податку є те, що до бюджету надходить не вся нарахована сума, а тільки різниця між нарахованою сумою і сумою ПДВ, яка є вже відповідно оплаченою. Це гарантує нам те, що відбувається оподаткування не усіх оборотів, а тільки величини вартості, яка додається до матеріальних затрат.

Розрахуємо, як відбувається оподаткування ПДВ в нашому підприємстві. Ставка ПДВ становить 20%, відповідно до цього, будемо мати:

У 2019 році: $28683 * 0.2 = 5736.6$ тис грн

У 2020 році: $20483 * 0.2 = 4096.6$ тис грн

У 2021 році: $25597 * 0.2 = 5119.5$ тис грн

У 2022 році: $26096.3 * 0.2 = 5219.26$ тис грн

У 2023 році: $85939.9 * 0.2 = 17187.98$ тис грн

Дані розрахунки були виконані від основної діяльності підприємства. Відповідно до цього, виконаємо розрахунок ПДВ від інших операційних доходів:

У 2019 році: $518 * 0.2 = 103.6$ тис грн

У 2020 році: $3969 * 0.2 = 793.8$ тис грн

У 2021 році: $7398.7 * 0.2 = 1479.74$ тис грн

У 2022 році: $1668 * 0.2 = 333.6$ тис грн

У 2023 році: $775 * 0.2 = 155.16$ тис грн

Форма для звіту ПДВ є відповідна податкова декларація з ПДВ за місяць. Досліджуване підприємство є зареєстрованим в Електронній системі документування і відповідно сплачує податки через спеціальний рахунок. Звіт подається протягом 20 календарних днів, що настають за останнім днем звітного (податкового) місяця. Сплата відбувається протягом 10 календарних днів.

З приводу податку і збору на заробітню плату, слід враховувати, що незалежно від тієї системи оподаткування яка діє на підприємстві (загальна чи спрощена), він буде обраховуватися наступним чином [65]:

- Податок на доходи громадян: 18% (стягується з зарплати)
- Військовий збір - 5% (стягується з зарплати), для військовослужбовців і працівників ЗСУ, СБУ, СЗР, ГУР МО, Нацгвардії, прикордонників, УДО та ДССЗЗІ ставка 1,5%
- Єдиний соціальний внесок - 22% (стягується з фонду оплати праці).

Єдиний соціальний внесок, або ЄСВ - це консолідований страховий внесок в Україні, збір якого здійснюється в системі загальнообов'язкового державного страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі [47].

Стягується даний податок відповідно до Закону України від 08.07.2010. № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

ЄСВ нараховується на заробітну плату. Сплату виконує роботодавець за свій власний рахунок. Оподатковується ЄСВ за ставною 22%. Форма звіту для ЄСВ є відповідна форма №Д4, і виконується щомісяця. Подання даного звіту відбувається не пізніше ніж через 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного місяця. Нарахування ЄСВ здійснюється на загальну суму доходу найманих працівників, зокрема заробітна плата, премії та бонуси.

Виконувати сплату ЄСВ є вкрай важливо, оскільки це гарантує соціальні гарантії працівникам, у разі настання ризиків (наприклад втрата працездатності чи досягнення пенсійного віку), дотримання законодавства та підтримка державних соціальних фондів. Для нашого підприємства дотримання зобов'язань зі сплати ЄСВ є важливим фактором стабільної діяльності підприємства, соціальної підтримки працівників та збереження довіри з боку державних органів.

Податок на доходи фізичних осіб - це загальнодержавний податок, що стягується з доходів фізичних осіб, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні [45]. Ставка ПДФО становить 18%. Проте ставка також залежить від виду доходу, якщо це дивіденди у вигляді акцій, емітованих юридичною особою резидентом то ставка становить 0%.

Усі ставки ПДФО прописані у ПКУ статті 162-179. Форма звіту для ПДФО - №1ДФ. Подаватися мусить протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу і подається до контролюючого органу за місцем свого розташування.

Військовий збір - податок, який було введено в 2014 році для фінансування Збройних сил України [16]. До відповідних змін в законодавстві ставка була 1.5%, а на сьогоднішній день вже складає 5%.

База для оподаткування ПДФО та військового збору являється велика кількість пунктів, відповідно до ПКУ - 18 пунктів. Винесемо ключові для досліджуваного підприємства:

- заробітна плата працівника
- винагороди за цивільно-правовим договором
- інші доходи пов'язані із діяльністю підприємствам

Ці елементи є ключовими для визначення сум оподаткування на підприємстві. ТОВ НВФ «Адвісмаш» має обов'язок вчасно нараховувати, утримувати та сплачувати ці податки до бюджету.

ПДФО регламентується в Україні Податковим кодексом України, а саме Розділ IV. Строки встановлені в п.168. Згідно з Податковим кодексом залежно від типу розрахунку оплати здійснюють або на наступний після нарахування день, або протягом 30 днів після розрахункового місяця [57].

За відповідне порушення строків оплати є штрафи. Якщо затримка менше ніж 30 днів, штраф складає 5%, понад 30 днів - 10%, при навмисному ухиленню від сплати - 25%, при затримці понад 90 днів - 50%, і при повторному порушенні строків сплати протягом 1095 днів - 50%. Досліджуване підприємство не порушувало строки оплати і відповідно немає штрафів по сплаті ПДФО і військового збору.

Як ми вже визначили, оподаткування господарської діяльності підприємств є невід'ємною частиною фінансового функціонування підприємства, а особливо в ті складні періоди, коли економіка країни стикалася із різними викликами, такі як пандемія COVID-19 у 2020 році, та війна, що розпочалася у 2022 році. Аналізуючи оподаткування господарської діяльності ТОВ НВФ «Адвісмаш», можна виокремити ряд особливостей, які мали значний вплив на підприємство в ці складні періоди.

Під час пандемії COVID-19 держава вживала заходи для мінімізації впливу кризи на бізнес. Зокрема, карантинні обмеження призвели до зупинки або значного уповільнення роботи підприємств, падіння попиту на продукцію та порушення ланцюгів постачання. Це змусило багато компаній переглянути

свої стратегії управління фінансами. Уряд України ввів ряд податкових послаблень, спрямованих на підтримку бізнесу. Серед таких заходів були мораторій на проведення податкових перевірок, відтермінування податкових зобов'язань та спрощення адміністрування податків.

Наприклад, сплата єдиного соціального внеску (ЄСВ) могла бути знижена через часткову зайнятість працівників, а також було передбачено зменшення штрафних санкцій за несвоєчасну подачу звітності або сплату податків. Для ТОВ НВФ «Адвісмаш» це означало необхідність адаптуватися до нових умов, оптимізуючи витрати на оплату праці, забезпечуючи відповідність новим санітарним нормам і зберігаючи робочі місця.

Водночас пандемія поставила підприємство перед викликом підтримки податкової дисципліни, особливо в частині сплати ПДФО, ЄСВ та військового збору. Попри всі труднощі, ТОВ НВФ «Адвісмаш» змогло зберегти стабільний рівень сплати податків, хоча їхній відсоток у 2020 році дещо знизився через падіння обсягів реалізації та тимчасову зупинку роботи. Згодом, із послабленням карантинних обмежень, підприємство почало відновлювати фінансові показники.

Ситуація значно змінилася після початку війни в Україні у 2022 році, що стало найважчим викликом для підприємств країни. Війна суттєво вплинула на всі аспекти господарської діяльності, включаючи оподаткування. Багато підприємств зіткнулися з проблемами в логістиці, зростанням цін на енергоносії, мобілізацією працівників і фізичним знищенням виробничих потужностей.

Для підтримки бізнесу уряд тимчасово скасував низку перевірок, що дозволило підприємствам сфокусуватися на вирішенні поточних викликів. Проте згодом мораторій на перевірки був скасований, а контроль над сплатою податків посилювався, особливо щодо критично важливих галузей.

ТОВ НВФ «Адвісмаш» зберегло свою діяльність, оскільки було розташоване в Хмельницькому – регіоні, відносно віддаленому від зони активних бойових дій. Це дозволило підприємству не лише забезпечувати

безперервність виробництва, але й задовольняти зростаючий попит на свою продукцію. Збільшення обсягів реалізації, викликане інфляцією та підвищенням попиту, призвело до суттєвого зростання податкових зобов'язань, особливо з податку на прибуток.

Однак збільшення військового збору з 1.5 % до 5% стане суттєвим тягарем для бізнесу і працівників. Це збільшить загальне навантаження, вплине на фінансові показники підприємства і викличе необхідність додаткових заходів з оптимізації.

Особливу увагу варто звернути на оподаткування заробітної плати під час війни. Підприємство повинно було забезпечувати своєчасну сплату ПДФО, ЄСВ і військового збору, оскільки ці надходження є критично важливими для державного бюджету, особливо в умовах війни. При цьому підприємство мало зберігати високий рівень податкової дисципліни, попри виклики, пов'язані з мобілізацією працівників і підвищеними витратами на ведення діяльності.

Узагальнюючи, можна сказати, що оподаткування господарської діяльності ТОВ НВФ «Адвісмаш» у періоди пандемії та війни супроводжувалося як певними податковими послабленнями, так і посиленням фіскального тиску в умовах воєнного стану.

З одного боку, пандемія змусила підприємство адаптуватися до кризових умов через зниження податкових ставок і спрощення адміністрування, а з іншого - війна призвела до значного зростання податкових зобов'язань. Незважаючи на це, підприємство демонструвало стабільність і відповідальність у виконанні податкових зобов'язань, що стало ключовим фактором його фінансової стійкості.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Оптимізація впливу оподаткування на господарську діяльність як напрям його удосконалення

Як ми вже визначили, податки відіграють надзвичайно важливу роль у забезпеченні стабільності та функціонування держави. Саме податки є ключовим джерелом фінансування її видатків для того, щоб забезпечувати соціальні послуги, інфраструктуру та оборону нашої країни, що є вкрай важливим в сьогоденній час.

Якщо розглядати оптимізацію зі сторони саме держави - це не вигідна дія, оскільки відбудеться недоотримання необхідних коштів до бюджету. Але, так як ми досліджуємо саме зі сторони підприємства, то зменшення витрат для нього є лише позитивним аспектом. Це поліпшить фінансово-господарський стан платника податків. Загалом можна стверджувати, що це все є природним явищем у сфері бізнесу та економіки.

Інколи, навіть держава має переваги в оптимізації впливу оподаткування саме у довгостроковій перспективі. Це все можна пояснити доволі просто, при меншій витраті на виплату податків, збільшиться фінансова стійкість і функціонування, що ж в свою чергу збільшує податкові платежі у майбутньому і стає вкрай вигідним для держави. Тому оптимізація оподаткування можна розглядати саме як дієвий стратегічний крок для кращого економічного зростання, особливо в кризовий період країни.

Оптимізація оподаткування господарської діяльності є важливим напрямом фінансового управління, оскільки дозволяє підприємству знизити податкове навантаження, зберігаючи законність і прозорість операцій. Для досліджуваного підприємства, що працює у сфері машинобудування, даний аспект є особливо актуальним, враховуючи динамічність змін податкового

законодавства в Україні та зростаючий попит на продукцію в умовах воєнного стану.

Беручи до уваги те, що діяльність будь якого підприємства майже завжди пов'язана із зниженням своїх податкових зобов'язань за допомогою прогалин в податковому законодавстві, доцільно розглянути насамперед усім відомі способи оптимізації.

Оптимізація податків - являє собою зменшення розміру податкових зобов'язань шляхом правомірних дій платника податку. Найбільш відомі способи оптимізації на сьогоднішній день зображено на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 — Методи оптимізації оподаткування

Примітка. Складено автором на основі [36]

Розглянемо відомі методи оптимізації оподаткування детальніше.

Зниження бази оподаткування базується на документальному оформленні угоди на нижчу суму, ніж є. Таке заниження ціни купівлі-продажу дозволяє досягнути зменшення сплачуваного податку. В цій ситуації вважається, що договірна ціна між сторонами є ринкова.

Зміна відносин базується на тому, що підприємство задля досягнення мети може виконати різні операції, котрі пов'язані із особливостями документального оформлення і відповідно самою реалізацією. Головним і найбільш значущим тут є те, що підприємству слід не тільки змінювати документальне оформлення своїх операцій, а й виконувати ту операцію, яка відповідно була обрана із метою оподаткування для його зменшення.

Поділ відносин по своєму значенню близький до змін, але відповідна зміна є тільки в деякій частині операції. Цей варіант використовується в тому випадку, коли перший призведе до втрати початкової мети.

Перенесення бази оподаткування застосовується за умови, якщо у наявності є більше одного підприємства і тільки тоді, коли одне перебуває на системі оподаткування нижчим чи інше, або за нульовою ставкою. Операції виконуються за таких умов, щоб більша сума оподаткованої бази була саме у тому підприємстві, де ставки оподаткування нижчі. Щоб використовувати даний метод, платники створюють свої підприємства, що будуть оподатковуватися на пільгових умовах.

Практичними прикладами є:

- Реєстрація підприємства в спеціальних економічних зонах.

Яскравим прикладом такого є *Jebel Ali Free Zone (JAFZA)*. Вона є однією з найбільших вільних економічних зон у світі, яка надає свої пільгові умови для бізнесу, включаючи 100% володіння іноземцями, відсутність податку на прибуток і ПДВ на експорт/імпорт. У цій зоні зареєстровані глобальні компанії, такі як *PepsiCo*.

- Реєстрація підприємства в офшорній зоні. Компанії можуть реєструвати свої дочірні підприємства в офшорних зонах задля низького оподаткування. Це дозволяє компанії скорочувати свої податкові зобов'язання у глобальному масштабі.

- Реєстрація підприємства - платника єдиного податку.

Найкращий приклад це малі підприємства в Польщі. Там малий бізнес може зареєструватися як платник спрощеного податку (*Lump-Sum Tax*). Багато

ІТ-фрілансерів часто обирають в Польщі ставку 12%, що є значно простішим, ніж ведення стандартної бухгалтерії .

- Реєстрація неприбуткової організації. Прикладом являється Red Cross, або «Червоний Хрест». Ця організація зареєстрована як неприбуткова у Швейцарії та має податкові пільги через свій гуманітарний статус. Неприбуткові організації у Швейцарії звільнені від податків за умови, що їх діяльність спрямована на благодійність, освіту чи охорону здоров'я.

- Реєстрація підприємства за участі громадської організації інвалідів.

Наприклад: Social Firms UK у Великій Британії. Там багато підприємств реєструються як соціальні підприємства із залученням людей із інвалідністю.

Ці приклади яскраво демонструють, як підприємства можуть адаптуватися до різних умов і скористатися спеціальними можливостями в різних юрисдикціях.

Приховування бази оподаткування являється незаконним методом, який на жаль, ще використовується. Суть цього методу - відсутність декларування об'єкта оподаткування, або заниження суми бази оподаткування в офіційному обліку.

При виконанні роботи даний метод не оглядається і не рекомендується для використання, адже принесе підприємству ряд серйозних проблем. Хоча в аспекті розгляду можливостей мінімізації оподаткування, оглянути все ж варто, щоб знати, що є незаконним і несе проблеми [38].

Різноманітність підприємств на сьогоднішній день вимагає більш сучасних та дієвих рішень для вирішення проблеми вибору системи оподаткування, оптимізації впливу податків.

Оптимізація оподаткування часто стикається із таким питанням, як етичність, оскільки існує доволі тонка межа між правомірними діями та ухиленням від сплати податків. Це може спричинити серйозні ризики для підприємства.

Наведені методи оптимізації являються законними, та не несуть жодних ризиків для підприємств і являються прикладом саме етичного підходу до

оптимізації. Велика кількість науковців в сфері економіки та оподаткування, юристи та інші рекомендують використовувати саме ці методи, адже саме вони допомагають оптимізувати вплив оподаткування на господарську діяльність підприємства, досягнути стійкого розвитку, зберегти довіру клієнтів та партнерів.

Основними етапами оптимізації оподаткування для підприємства є аналіз його поточного стану, оцінка рівня податкового тиску, а також впровадження інструментів для його мінімізації. На основі проведеного аналізу фінансової звітності ТОВ НВФ «Адвісмаш» можна визначити кілька стратегій, які спрямовані на зменшення впливу оподаткування господарської діяльності.

Оптимізація впливу оподаткування господарської діяльності на ТОВ НВФ «Адвісмаш» буде мати доволі великий позитивний ефект. Розглянемо позитивний ефект від оптимізації оподаткування господарської діяльності на ТОВ НВФ «Адвісмаш».

Стимуляція підприємства та інвестицій. Іншими словами це можна пояснити, що при зменшенні податкового тиску зі сторони країни на дане підприємство, це може стимулювати його активність до розвитку. Це призведе до покращення і збільшення виробництва підприємства, створить нові робочі місця та збільшить економічну активність.

Зменшення тіньової економіки. На сьогоднішній день, рівень тіньової економіки в країні є досить високий, що негативно впливає на наповнення бюджету. Хоча досліджуване підприємство не ухиляється від сплати податків і тим самим не підвищує рівень тінізації, проте загальна рекомендація оптимізації оподаткування сприятиме лише покращення ситуації і зменшуватиме ризик переходу досліджуваного підприємства на тіньову економіку.

Зниження податкових ставок може стати дієвим механізмом для збільшення надходжень до бюджету країни за рахунок стимулювання економічної активності підприємств. Для ТОВ НВФ «Адвісмаш» зменшення ставки податку на прибуток до 15% сприятиме зниженню податкового

навантаження, що дозволить підприємству вивільнити більше фінансових ресурсів для реінвестування у виробництво, модернізацію та розширення ринків збуту. Це, у свою чергу, створить умови для збільшення прибутковості підприємства та подальшого зростання податкових надходжень у бюджет за рахунок ширшої бази оподаткування.

Умови реалізації такої пропозиції значно відрізнятимуться залежно від того, чи перебуває країна у стані війни, чи у післявоєнний період. Кожен із цих етапів вимагає специфічного підходу як від держави, так і від підприємств.

Розглянемо дані рекомендації в воєнних умовах.

В умовах війни зниження податкових ставок має бути обережно впроваджено та супроводжуватися компенсаторами для державного бюджету, який несе значне фінансове навантаження через фінансування оборонних потреб, гуманітарних програм та відновлення критичної інфраструктури. Для компенсування втрат бюджету від зниження ставки податку на прибуток держава може застосувати такі заходи:

- запровадження тимчасового військового збору для підприємства, який спрямовуватиметься виключно на фінансування оборонних витрат. Військовий збір у розмірі 2% від обороту компанії міг би частково компенсувати зниження ставок;
- активізація боротьби з ухиленням від сплати податків через цифровізацію податкової системи, посилення контролю за оборотом товарів і послуг, а також перегляд спрощеної системи оподаткування для запобігання зловживанням;
- надання цільових пільг лише підприємствам, які беруть участь у програмах військової мобілізації економіки, наприклад, постачають продукцію для оборонної галузі або забезпечують критичну інфраструктуру.

Для підприємства, зменшення ставки податку на прибуток дозволить знизити навантаження на обігові кошти, що є критично важливим для підтримання стабільності під час війни. Вивільнені кошти можна спрямувати на збільшення виробничих обсягів, що особливо актуально для компаній, які

залучені до виробництва товарів подвійного призначення чи забезпечують стратегічно важливі сектори економіки.

Підприємству також необхідно буде адаптувати свої фінансові стратегії до умов війни, включаючи заходи щодо мінімізації ризиків, пов'язаних із логістикою, валютними коливаннями та зростанням цін на ресурси.

Відповідні рекомендації у післявоєнний період.

У післявоєнний період ключовим завданням держави стане створення умов для відновлення та стимулювання економічного зростання, що потребує зниження податкового тиску на бізнес. Зменшення ставки податку на прибуток до 15% у цьому контексті може стати важливим інструментом, адже воно стимулюватиме підприємства до розширення своєї діяльності, залучення інвестицій та збільшення зайнятості. Компенсаторами для бюджету можуть стати:

- стимулювання інвестиційної активності через механізми прискореної амортизації, податкових кредитів на інвестиції в нові виробничі лінії чи технології. Зростання капіталовкладень збільшить базу оподаткування у середньостроковій перспективі;
- підвищення податкової дисципліни за рахунок зменшення мотивів до ухилення від сплати податків через зниження загального рівня ставок;
- залучення іноземних інвестицій, які забезпечать нові надходження до бюджету через ПДВ, податки на доходи фізичних осіб і сплату ЄСВ.

Для підприємства післявоєнний період відкриває нові можливості для зростання завдяки участі в проєктах відновлення інфраструктури країни, розвитку експортного потенціалу та впровадження інновацій. Зменшення ставки податку на прибуток дозволить залишити більше коштів у розпорядженні підприємства, що сприятиме реалізації масштабних інвестиційних проєктів. ТОВ НВФ «Адвісмаш» зможе, інвестувати в модернізацію обладнання, що підвищить конкурентоспроможність продукції, або розширити асортимент, орієнтуючись на експорт.

Водночас підприємству необхідно буде адаптувати свої стратегії до нового економічного середовища. Це включає участь у державних програмах відновлення, пошук партнерів для кооперації в рамках міжнародної підтримки України та впровадження стандартів сталого розвитку, які все частіше є умовою для отримання іноземних інвестицій.

Зменшення ставки податку на прибуток до 15% у поєднанні з продуманими компенсаторами може стати дієвим заходом для підтримання підприємств в умовах війни та стимулювання їхнього розвитку у післявоєнний період.

У першому випадку важливо знайти баланс між зниженням навантаження на бізнес і забезпеченням фінансування оборонних потреб. У другому - акцент слід робити на створенні сприятливих умов для відновлення економіки через стимулювання інвестиційної активності, інновацій та розвитку експортного потенціалу. Це дозволить не лише збільшити надходження до державного бюджету, але й закласти фундамент для сталого економічного зростання.

Наступною перспективою для оптимізації впливу оподаткування є залучення інвестицій. Усім відомий факт, що більшість країн не надто охоче інвестують в Україні по одній простій причині - податкова система та оподаткування. При оптимізації оподаткування, відбудеться залучення іноземних інвестицій в країну, що принесе користь як для підприємства, так і для країни.

Оптимізація впливу оподаткування господарської діяльності має значний потенціал для підвищення конкурентоспроможності підприємства. Зниження податкового навантаження дозволяє підприємству зменшити операційні витрати, що прямо впливає на собівартість продукції. Це дає змогу пропонувати більш конкурентні ціни на внутрішньому ринку, розширюючи свою частку та залучаючи нових клієнтів.

Окрім цього, оптимізація податкових витрат створює додаткові ресурси для інвестицій у модернізацію виробничих потужностей, підвищення якості

продукції та впровадження інновацій, що особливо важливо для виходу на міжнародні ринки.

На міжнародному рівні конкурентоспроможність підприємства залежить від багатьох факторів, включаючи ефективність податкової політики країни. Зменшення податкового тиску може забезпечити підприємству додаткову гнучкість у ціноутворенні, що є важливим для конкурування з іноземними виробниками. ТОВ НВФ «Адвісмаш» використовує вивільнені від оподаткування кошти для участі у міжнародних виставках або сертифікації продукції за стандартами ЄС, це дозволить залучити нових закордонних партнерів та укласти вигідні контракти.

У результаті це збільшить експортний виторг, що забезпечить більші надходження до державного бюджету через податок на експортні операції та ПДВ.

Крім того, зменшення витрат завдяки оптимізації податків стимулює підприємство до масштабування своєї діяльності. Вивільнені ресурси можна спрямувати на освоєння нових ринків, запуск нових продуктів чи вдосконалення логістики.

Модернізація обладнання за рахунок економії на податку на прибуток дозволить знизити енергоємність виробництва, що є критично важливим для підприємства, яке планує конкурувати на ринках із жорсткими екологічними стандартами, таких як Європейський Союз.

Для держави така стратегія приносить користь у вигляді збільшення обсягів експорту, зростання податкової бази та покращення торговельного балансу. Водночас підприємства стають амбасадорами національної економіки на міжнародному рівні, що сприяє зростанню інвестиційної привабливості країни загалом.

Отже, оптимізація оподаткування є не лише інструментом для зниження витрат підприємства, а й стратегічним напрямом для посилення його конкурентоспроможності на внутрішньому та міжнародному ринках. Це створює взаємовигідну ситуацію, коли підприємство розвивається, отримуючи

більше прибутків, а держава отримує додаткові надходження до бюджету через розширення податкової бази.

Впровадження оптимізації можна досягнути притримуючись наступних пунктів:

- гарантування надходження необхідних первинних документів, повної перевірки бухгалтерського, податкового обліку та усієї бази договорів. Усунути знайдені помилки для того, щоб запобігти можливим штрафам під час перевірок;
- створити схему для оптимізації впливу оподаткування господарської діяльності підприємства, де буде надано повну взаємодію між усіма суб'єктами господарювання;
- оновити систему укладання договорів, документів.

Ключовим аспектом того, щоб впровадити оптимізацію впливу оподаткування мусить бути дотримання принципів законності, обачності, поміркованості та послідовності. Максимальної оптимізації можна досягти лише тоді, коли відбувається узгоджена робота підрозділів підприємства. Якщо коротко охарактеризувати, як відбувається оптимізація впливу оподаткування, можна навести наступну схему. Схема реалізації оптимізації впливу оподаткування зображено на рисунку 3.2.

Рисунок 3.2 — Схема реалізації оптимізації впливу оподаткування

Примітка. Складено автором на основі [42]

Даний підхід допоможе коректно та законно впровадити оптимізацію впливу оподаткування для підприємства.

Оптимізація впливу оподаткування господарської діяльності є важливим елементом забезпечення фінансової стійкості та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Зменшення податкового навантаження дозволяє підприємству вивільнити додаткові ресурси для розвитку, модернізації виробництва та розширення ринків збуту.

Для ТОВ НВФ «Адвісмаш» такі заходи є не лише актуальними, а й стратегічно важливими в умовах нестабільної економічної ситуації, спричиненої війною та викликами післявоєнного відновлення. Запропоновані підходи спрямовані на зниження витрат, покращення фінансових показників і забезпечення довгострокового розвитку, що принесе користь не лише підприємству, але й державі через збільшення податкових надходжень у майбутньому.

3.2 Розробка та обґрунтування рекомендацій щодо дотримання товариством оптимального оподаткування

Оподаткування є ключовим елементом фінансової стратегії будь-якого підприємства, включаючи ТОВ НВФ «Адвісмаш». Зростання податкового навантаження, зміни у податковому законодавстві та зовнішні економічні виклики роблять питання оптимізації оподаткування одним із пріоритетних для підприємства.

Ключовим є розробка рекомендацій, які забезпечать оптимальне дотримання податкових зобов'язань, одночасно підтримуючи фінансову стабільність підприємства і сприяючи виконанню державних бюджетних потреб.

Основну увагу слід приділити розробці рішень, які дозволять мінімізувати ризики, які пов'язані із сплатою податків, також забезпечити раціональне

використання податкових пільг і ресурсів і підвищити фінансові результати шляхом ефективного управління податковими зобов'язаннями.

Наведені рекомендації базуються на ретельному аналізі податкових даних за останні роки (2019-2023 роки), а також враховуючи специфіку законодавчих змін, що впливатимуть на діяльність досліджуваного підприємства у майбутньому.

Основна частка видатків для будь якого бізнесу, в тому числі і для нашого підприємства, відводиться на податки. Не є і таємницею те, що підприємства намагаються збільшити свою конкурентоспроможність, яке несе за собою значні фінансові витрати.

Оптимізація податків, пов'язана насамперед із вибором найбільш ефективних способів і схем взаємодії, котрі допоможуть максимально і законно зменшити ці затрати.

Насамперед, слід зазначити, що оптимізація оподаткування передбачає саме законні методи нарахування і сплати податків до бюджету базуючись на глибокому аналізі і прогнозі. Найбільшу увагу тут слід акцентувати саме на законності, адже використання незаконних методів, таких, як приховування доходів, ухилення від сплати податків несуть за собою кримінальну відповідальність, чого непотрібно для досліджуваного підприємства.

Оглядаючи поточний стан, підприємство працює на загальній системі оподаткування. Основними податками, які сплачує підприємство є:

- Єдиний соціальний внесок (ЄСВ);
- Податок на додану вартість (ПДВ);
- Податок на прибуток;
- Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО);
- Військовий збір (ВЗ);

Податкове навантаження поступово зростало у період 2019-2023 роки, але лишалося на помірному рівні. Також спостерігається висока податкова дисципліна - середній рівень сплати податків не опускався нижче 97%.

Наведемо і розглянемо основні рекомендації щодо оптимального оподаткування та ТОВ НВФ «Адвісмаш». Основні рекомендації щодо оптимального оподаткування наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 Основні рекомендації щодо оптимального оподаткування на ТОВ НВФ «Адвісмаш»

Податки та платежі	Зміст рекомендацій з удосконалення	Очікуваний результат
ЄСВ	Запровадження часткової оптимізації витрат на фонд праці шляхом впровадження гнучких графіків та програм соціальних пільг	Скорочення загальної суми нарахувань на 2-3%
ПДВ	Своєчасна реєстрація податкових накладних і оптимізація обсягів оподатковуваних операцій	Мінімізація штрафів та підвищення ліквідності
Податок на прибуток	Використання податкових пільг для інвестиційних проєктів, які передбачені законодавством.	Скорочення витрат за рахунок зменшення бази оподаткування
ПДФО	Оптимізація структури оплати праці, збільшення частки нематеріальної мотивації	Зменшення податкового навантаження на працівників
Військовий збір	Запровадження тимчасового військового збору для підприємства, який спрямовуватиметься виключно на фінансування оборонних витрат.	Військовий збір у розмірі 2% від обороту компанії частково компенсує зниження ставок

Примітка. Складено автором на основі власних пропозицій

На основі представлених даних з другого розділу та запропонованих рекомендацій щодо оптимального оподаткування проведемо детальні розрахунки. Вони включають прогноз фінансових результатів та пояснення, як ці рекомендації вплинуть на діяльність підприємства у 2025-2026 роках.

Рекомендації щодо ЄСВ включають оптимізацію витрат на фонд оплати праці через програми соціальних пільг (покриття медичних витрат, навчання працівників), що не включаються до бази оподаткування. Впровадження гнучких графіків праці, щоб зменшити фонд оплати праці в період зниження попиту.

Розглянемо прогнозовані результати. Скорочення бази для нарахування ЄСВ на 2-3% призведе до економії фінансових ресурсів. У 2025 році очікується економія на ЄСВ у 0.5 млн грн, у 2026 - 0.6 млн грн.

Поточна сума ЄСВ (2023 рік) становить 20 млн.грн.

Очікувана економія складає 0.5 млн грн, оскільки $20 \text{ млн грн} * 2.5\% = 0.5 \text{ млн грн}$.

Рекомендаційними діями щодо ПДВ є своєчасна реєстрація податкових накладних для уникнення штрафів, ретельний вибір контрагентів, для уникнення ситуацій з недійсними податковими кредитами та збільшення частки експортних операцій, які оподатковуються за нульовою ставкою.

Прогнозованим результатом буде зменшення витрат на сплату штрафів на 1.5 млн грн у 2025 році та 1.6 млн грн у 2026 році.

Сума ПДВ у 2023 році становить близько 15 млн грн.

Економія на штрафах складає 1.5 млн грн.

Рекомендаційними діями з боку податку на прибуток є використання пільг на інноваційні інвестиції та виконання капітальних інвестицій в оновлення обладнання, що дозволить зменшити базу оподаткування за рахунок амортизаційних витрат.

Результатом даних дій є скорочення податкових зобов'язань на прибуток на 0.4 млн грн у 2025 році та 0.5 млн грн у 2026 році.

Прибуток до оподаткування у 2023 році становить близько 27 млн грн, поточний податок при ставці 18% склав: $27 \text{ млн грн} * 18\% = 4.86 \text{ млн грн}$

$4.86 \text{ млн грн} * 8\% = 0.4 \text{ млн грн}$

Ставка 8% - передбачуване скорочення бази оподаткування через використання податкових пільг, таких як:

- Підприємство інвестує в обладнання, що дозволяє застосовувати амортизаційні відрахування і зменшити базу прибутку
- Врахування витрат на інновації чи соціальні проекти, які також впливають на зменшення оподаткованої суми.

Рекомендації, такі як оптимізація амортизації, можуть знизити оподатковуваний прибуток приблизно до 8%.

Рекомендації щодо ПДФО є оптимізація структури оплати праці, використовуючи нематеріальні види мотивації, такі як: бонуси у формі послуг, путівки або медичне страхування.

Результатом є зменшення оподаткованого фонду заробітної плати і економія 0.3 млн грн у 2025 році та 0.4 млн грн у 2026 році.

Рекомендаційними діями з приводу військового збору є тимчасовий корпоративний військовий збір у розмірі 2% від обороту і використовувати механізм спрямування цих коштів на спеціальні рахунки для підтримки оборони, що дозволяється законодавством.

Очікуваний результат дотримання даних дій є зниження ефективної ставки військового збору до 3% завдяки частковій компенсації з боку підприємства. Економія у 2025 році становитиме 0.3 млн грн а у 2026 році — 0.4 млн грн.

У таблиці 3.2 наведено узагальнюючий ефект від рекомендацій з дотримання оптимального оподаткування на ТОВ НВФ «Адвісмаш»

Таблиця 3.2 Ефект від рекомендацій з дотримання оптимального оподаткування на ТОВ НВФ «Адвісмаш»

Показники	2025р.			2026р.		
	фінансовий ресурс всього, млн грн	приріст фінансового ресурсу, млн грн	економія фінансового ресурсу для ТОВ, млн грн	фінансовий ресурс всього, млн грн	приріст фінансового ресурсу, млн грн	економія фінансового ресурсу для ТОВ, млн грн
ЄСВ	20.0	1.0	0.5	22.0	1.0	0.6
ПДВ	15.0	1.5	0.7	16.5	1.5	0.8
Податок на прибуток	10.0	1.0	0.4	11.0	1.0	0.5
ПДФО	8.0	0.5	0.3	9.0	0.5	0.4
Військовий збір	2.0	0.0	0.3	3.0	0.0	0.4

Примітка. Розраховано автором на основі власних пропозицій і офіційних даних [50].

Для забезпечення максимальної ефективності запропонованих рекомендацій необхідно приділити особливу увагу навчанню персоналу. Це передбачає проведення регулярних тренінгів з податкового законодавства, підвищення кваліфікації бухгалтерів та економістів, а також активну участь у семінарах та конференціях з питань оподаткування.

Значну роль у процесі оптимізації відіграє впровадження системи управління ризиками. Важливим є створення карти податкових ризиків та розробка методів їх мінімізації, що супроводжується регулярним моніторингом та оцінкою ефективності впроваджених заходів. Особливу увагу варто приділити оптимізації договірних відносин. Це включає перегляд умов договорів з контрагентами, впровадження оптимальних форм розрахунків та використання законних механізмів податкового планування.

Оподаткування є одним із ключових елементів фінансової діяльності досліджуваного підприємства, оскільки значна частина із видатків підприємства припадає саме на сплату податків держави. Для того, щоб забезпечити фінансову стабільність, підтримувати високий рівень конкурентоспроможності й одночасно виконувати свої податкові зобов'язання перед державою, підприємству потрібно впроваджувати продумані стратегії оптимізації.

Оптимізація оподаткування має базуватися виключно на законних методах, що дозволяє уникати ризиків виникнення штрафів, перевірок контролюючих органів та репутаційними втратами.

Розробка рекомендацій для дотримання оптимального оподаткування є надзвичайно важливим завданням, оскільки завдяки ефективному управлінню податковим зобов'язанням підприємство може гарантувати скорочення витрат на сплату податків та збільшення своїх фінансових ресурсів, котрі зможе інвестувати в розвиток своєї діяльності.

Важливим аспектом є розуміння специфіки податкових платежів, які сплачує підприємство. Кожен із розглянутих податків має свої відповідні особливості, від яких залежить ефективність.

Основним напрямом оптимізації є скорочення витрат на оплату праці через впровадження соціальних пільг. Надання працівникам таких переваг, як медичне страхування або покриття витрат на навчання, не лише знизить базу оподаткування, але і збільшить мотивацію співробітників.

Дані дії зменшать плинність кадрів, збільшать їх продуктивність та гарантують створення більш стійкого робочого середовища. Впровадження ж гнучких графіків роботи дозволить адаптуватися до змін попиту та ефективніше виконувати розподіл фінансових ресурсів.

З огляду на податок на додану вартість підприємству слід акцентувати свою увагу на своєчасній реєстрації податкових накладних, що дозволить уникнути значних штрафів у майбутньому. Додатково також потрібно ретельно виконувати аналіз контрагентів для зменшення ризику отримання недійсних податкових кредитів.

Дані рекомендації сприятимуть підвищенню фінансової дисципліни та оптимізації грошових потоків. Це позитивно впливатиме на ліквідність підприємства. Також, збільшення частки експортних операцій, котрі оподатковуються за нульовою ставкою дозволить підприємству більш ефективно використовувати свій податковий потенціал.

З огляду податку на прибуток, що являється основним на загальній системі оподаткування найбільш важливим аспектом є використання передбачених законодавством пільг для інноваційних та капітальних інвестицій. Саме інвестування в модернізацію обладнання дозволить скоротити оподаткування прибутку за рахунок амортизаційних відрахувань. Це також стимулюватиме технологічному оновленню підприємства, що гарантуватиме підвищення його конкурентоспроможності на вітчизняному ринку.

Оптимізація податку на доходи фізичних осіб може бути досягнута шляхом зміни структури оплати праці. Збільшення частки нематеріальних бонусів або забезпечення працівників соціальними пакетами, такими як безкоштовне харчування чи оплата відпусток, дозволяє скоротити фонд оплати

праці, що підлягає оподаткуванню. Це створює додаткову мотивацію для працівників, одночасно зменшуючи податкове навантаження для підприємства.

З огляду військового збору, підприємство може скористатися механізмами законодавчого перенаправлення частини коштів на спеціальні рахунки, передбачені для підтримки оборони. Це дозволяє знизити ефективну ставку збору та спрямувати кошти на корисні для держави цілі, одночасно зменшуючи податкове навантаження. Такий підхід також демонструє соціальну відповідальність підприємства перед суспільством.

Окрім впровадження конкретних заходів, важливою умовою успішної оптимізації оподаткування є підвищення обізнаності персоналу. Регулярне навчання бухгалтерів і економістів, проведення семінарів та тренінгів з актуальних змін у законодавстві, дозволяє своєчасно адаптуватися до нових вимог. Це зменшує ризики помилок, які можуть призвести до додаткових фінансових втрат.

Впровадження сучасних систем автоматизації обліку також має вирішальне значення. Використання ERP-систем для інтеграції облікових і податкових процесів підвищує точність розрахунків, дозволяє швидко генерувати звітність і зменшує навантаження на персонал.

Оптимізація договірних відносин є ще одним важливим елементом податкового планування. Перегляд умов договорів з контрагентами, вибір оптимальних форм розрахунків та використання механізмів розстрочки платежів допомагають забезпечити стабільність фінансових потоків підприємства.

Таким чином, запропоновані заходи спрямовані не лише на зменшення податкових витрат, але й на підвищення фінансової стабільності та ефективності діяльності підприємства, забезпечуючи довгострокову стійкість у конкурентному середовищі.

Запропоновані рекомендації щодо оптимального оподаткування ТОВ НВФ «Адвісмаш» ґрунтуються на комплексному аналізі поточної ситуації та враховують специфіку діяльності підприємства. Основні напрямки оптимізації

охоплюють оптимізацію витрат на фонд оплати праці, що дозволить зменшити навантаження по ЄСВ та ПДФО, удосконалення процесів адміністрування ПДВ для мінімізації штрафних санкцій, використання законних податкових пільг для зменшення податку на прибуток, впровадження автоматизованої системи податкового обліку та планування, а також створення ефективної системи внутрішнього податкового контролю.

Очікуваний економічний ефект від впровадження рекомендацій має вагоме значення для підприємства та складе у 2025 році 2.2 млн грн, а у 2026 році досягне 2.7 млн грн. Ці показники свідчать про суттєвий потенціал запропонованих змін та їх позитивний вплив на фінансовий стан підприємства.

Важливо підкреслити, що всі запропоновані заходи повністю відповідають чинному законодавству та спрямовані на побудову ефективної системи податкового менеджменту підприємства. Реалізація цих рекомендацій дозволить не лише оптимізувати податкове навантаження, але й підвищити загальну ефективність фінансового управління підприємством, що є критично важливим в умовах сучасного економічного середовища.

Успішна реалізація запропонованих рекомендацій вимагає системного підходу та постійного моніторингу їх ефективності. Це дозволить своєчасно вносити необхідні корективи та забезпечити досягнення запланованих показників економії фінансових ресурсів. Крім того, важливим аспектом є постійне вдосконалення професійних навичок персоналу та підтримання високого рівня обізнаності щодо змін у податковому законодавстві.

У довгостроковій перспективі впровадження запропонованих рекомендацій сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню його конкурентоспроможності та створенню надійної основи для подальшого розвитку бізнесу в умовах динамічного економічного середовища.

ВИСНОВКИ

Узагальнення теоретичних основ і практичних аспектів оподаткування господарської діяльності дозволило встановити його вплив на фінансово-економічний стан та визначити основні напрями удосконалення з дотриманням оптимального оподаткування в умовах функціонування ТОВ НВФ «Адвісмаш», що дає підстави зробити наступні висновки.

1. Розкрито сутність, роль та функції оподаткування, які є невід'ємною частиною податкової системи будь-якої країни. Встановлено, що податки виконують як фіскальну, так і регулюючу функції, впливаючи на всі аспекти діяльності підприємств. Важливими елементами системи оподаткування є податкова база, ставки, пільги та санкції, які визначають порядок та обсяг зобов'язань суб'єктів господарювання. Okремо наголошено на важливості дотримання принципів прозорості, стабільності та справедливості у формуванні податкової політики. У ході аналізу визначено, що сучасна система оподаткування в Україні зазнавала трансформацій у зв'язку з економічними викликами, зокрема пандемією COVID-19 та воєнними діями, що вимагає адаптивності та гнучкості як від держави, так і від бізнесу.

2. Важливе місце у функціонуванні податкової системи займає законодавча база, яка регулює порядок нарахування та сплати податків. Основним документом, що визначає податкові зобов'язання підприємств в Україні, є Податковий кодекс, який постійно оновлюється відповідно до змін у внутрішніх та зовнішніх умовах. У роботі детально висвітлено ключові нормативно-правові акти, які впливають на господарську діяльність, включаючи закони про бухгалтерський облік, порядок ведення звітності та особливості оподаткування окремих видів доходів. Аналіз показав, що з початком воєнного стану були впроваджені значні зміни, такі як тимчасові пільги для підтримки бізнесу, але водночас збільшено ставки окремих податків, наприклад, військового збору. Це створило нові виклики для підприємств, які змушені швидко адаптуватися до зміненої законодавчої бази.

3. Фінансово-економічний аналіз показав, що ТОВ НВФ «Адвісмаш» продемонструвало суттєве зростання фінансових результатів, навіть у складних економічних умовах. За період 2019–2023 років чистий прибуток підприємства зріс майже у 20 разів, що стало можливим завдяки ефективному управлінню, оптимізації витрат та зростанню доходів від реалізації продукції. Особливу увагу приділено впливу зовнішніх факторів, таких як пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення, які суттєво змінили бізнес-середовище. Також розглянуто вплив інфляції та зростання попиту на продукцію підприємства, які сприяли збільшенню доходів. Результати аналізу показали, що компанія змогла зберегти стабільність і відповідально виконувала свої податкові зобов'язання, незважаючи на складні умови.

4. Дослідження податкового навантаження підприємства виявило, що воно поступово зростало протягом аналізованого періоду, досягнувши 31,87% у 2023 році. Основним фактором цього зростання було збільшення доходів підприємства, що пропорційно підвищило податкові зобов'язання, особливо з податку на прибуток. Водночас рівень сплати податків залишався стабільно високим – понад 97% щороку, що свідчить про високу податкову дисципліну та прозорість фінансових операцій. Це дозволило підприємству підтримувати позитивний імідж і уникати штрафних санкцій з боку контролюючих органів. У роботі також зазначено, що податкове навантаження можна вважати помірним для виробничого підприємства, яке працює в умовах загальної системи оподаткування. Розглянуто також особливості оподаткування на досліджуваному підприємстві в період з 2019 по 2023 роки.

5. Запропоновано низку заходів, спрямованих на оптимізацію податкового навантаження підприємства, включаючи використання доступних пільг, зокрема в частині податку на прибуток, а також ефективніше планування витрат. Особливу увагу приділено вдосконаленню внутрішнього фінансового обліку, що дозволить точніше прогнозувати податкові зобов'язання та уникати ризиків недотримання вимог законодавства. Запропоновано також розглянути можливості для інвестицій у нові технології, що забезпечить не лише зростання

прибутковості, але й зменшення податкового навантаження через амортизаційні пільги. Реалізація цих рекомендацій дозволить підприємству посилити свою фінансову стійкість і забезпечити конкурентні переваги на ринку.

6. Впровадження оптимізаційних заходів, запропонованих у роботі, дозволить підприємству знизити вплив оподаткування на господарську діяльність на 2–3% у середньостроковій перспективі, що позитивно вплине на рентабельність. Додатково це сприятиме покращенню фінансової стійкості та збільшенню обсягів реінвестованого прибутку в розвиток виробництва. Оцінка ефективності заходів показала, що підприємство може зменшити залежність від зовнішніх факторів, таких як інфляція та зміни податкової політики, завдяки більш ефективному управлінню своїми ресурсами. Таким чином, реалізація рекомендацій стане важливим кроком до забезпечення довгострокового розвитку підприємства навіть у складних економічних умовах.

Проведене дослідження підтверджує значущість ефективного управління податковими процесами для господарської діяльності підприємств. Успішна адаптація до змін у податковій політиці, впровадження оптимізаційних механізмів та відповідальне ставлення до виконання податкових зобов'язань є важливими чинниками забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Abyshev, A.A. (Eds.). (2006). Financial and Economic Dictionary. Almaty: Ekonomyka. (дата звернення: 10.01.2025)
2. Gurrea-Martinez, Aurelio, and Vincent Ooi. 2020. "The Tax Treatment of Haircuts in Financial Reorganizations." Revenue Law Journal 27 (1): 1–18. <https://doi.org/10.53300/001c.13682>. (дата звернення: 10.01.2025)
3. James R. Hines Jr, Excess Burden of Taxation, [Електронний ресурс], Product Number WP 2007-1, Режим доступу: <https://www.bus.umich.edu/otpr/WP2007-1.pdf> (дата звернення: 10.01.2025)
4. Joseph J. Minarik, Taxation, Economic history, Government policy, Taxes, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://www.econlib.org/library/Enc/Taxation.html> (дата звернення: 10.01.2025)
5. Medoc, Податкові пільги та їх види, 24.01.2024, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://medoc.ua/blog/podatkovyi-pilgi-ta-h-vidi-> (дата звернення: 10.01.2025)
6. Romanovskij, M.V., & Yvanova, N.H. (Eds.). (2015). Taxes and taxation. M.: Yzdatel'stvo Yurajt. (дата звернення: 10.01.2025)
7. Абрамчук, М.Ю., Кабанець К.М., Спрощена система оподаткування, обліку та звітності: переваги та недоліки [Текст], Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. - Суми : СумДУ, 2015. - С. 323-324.
8. Аналітична онлайн-система YouControl, ТОВ НВФ "АДВІСМАШ", [Електронний ресурс], Режим доступу: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/33087990/ (дата звернення: 10.01.2025)
9. Баранова В.Г., Податкова система, навчальний посібник, Одеса ВМВ, 2014, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systema.pdf> (дата звернення: 10.01.2025)

10. Береза В. Р., Деякі проблеми оподаткування господарської діяльності [Електронне видання] : збірник тез за матеріалами X Міжнародної науково-практичної конференції “Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами”, ЛНТУ, 6 грудня 2024 року, с.330-332 (дата звернення: 10.01.2025)

11. Береза В. Р., Сучасні тенденції в оподаткуванні господарської діяльності: глобалізація та цифрова економіка : збірник тез за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної конференції “Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації”, м.Хмельницький, 16 січня 2025 року

12. Бондар, О.В. "Податкове навантаження на малий бізнес в Україні." // Фінанси України. – 2022. – №8. – С. 50–60. (дата звернення: 10.01.2025)

13. Бондаренко О., Онищенко В., Податок на додану вартість, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/leucmn> (дата звернення: 10.01.2025)

14. Божидарнік Т.В., Нагірська К. Є. Бухгалтерський облік. Київ : «Центр учбової літератури», 2019.

15. Види податків та їхні функції, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://pravovsim.org/blog/207> (дата звернення: 10.01.2025)

16. Військовий збір в Україні, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/tkzmtm> (дата звернення: 10.01.2025)

17. Вплив пандемії COVID-19 на науку і технологію, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/ivcbty> (дата звернення: 10.01.2025)

18. Данилишин Б. М. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посіб. [Текст] / Б. М. Данилишин, Д. В. Клиновий, Т. В. Пепа. - Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. - 688 с.

19. Загальнодержавні і місцеві податки та збори, Державна податкова служба України, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://zir.tax.gov.ua/main/index/stavki> (дата звернення: 10.01.2025)

20. Збірник правових позицій верховного суду та висновків членів науково-консультативної ради з оподаткування та публічної фінансової політики, Київ, 2022, [Електронний ресурс], Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/zbirnyk_01_0_07_2022_1.pdf (дата звернення: 10.01.2025)

21. Іванов Ю. Б. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування: монографія / Ю. Б. Іванов. – Х : ВД “ІНЖЕК”, 2007. – 448 с. (дата звернення: 10.01.2025)

22. Кінша Д., Підняття військового збору з 1 січня 2025р., [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://susplne.media/910561-fopam-pidnimut-vijskovij-zbir-z-1-sicna-2025-zelenskij-pidpisav-zakon/> (дата звернення: 10.01.2025)

23. Коба О.В. Шинкар Ю.Л. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування: особливості застосування, проблеми та напрями їх вирішення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 25(1). С. 116–120.

24. Кобилецький В.Р., Рентабельність. Сутність та показники, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku-2/229-rentabelnist> (дата звернення: 10.01.2025)

25. Концева В.В., Антоненко Н.В., Карлова І.О., Обліково-аналітичне забезпечення оцінки податкового навантаження підприємства, Економіка та суспільство, випуск №29, 2021, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/547/525/> (дата звернення: 10.01.2025)

26. Корпоративна соціальна відповідальність, конспект лекцій, Київ, КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/0083f4a7-2adf-464f-9bc8-557f609fa11d/content> (дата звернення: 10.01.2025)

27. Критерії перебування на єдиному податку, 2025, [Електронний ресурс]
Режим доступу: <https://taxer.ua/uk/kb/sso> (дата звернення: 10.01.2025)

28. Литвин Ю.С., Чумак В.Д., Оптимізація структури активів підприємства, ст.380-381, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/studconf/380.pdf>(дата звернення: 10.01.2025)

29. Луговий С., Схеми оптимізації оподаткування та ризики їх застосування, [Електронний ресурс], Режим доступу: https://biz.ligazakon.net/analitycs/206934_skhemi-optimzats-opodatkuvannya-ta-rizi-ki-kh-zastosuvannya (дата звернення: 10.01.2025)

30. Макаренко М.І., Семененко Т.О., Петрушенко Ю.М., Макроекономіка, підручник, видання 2, Суми, Сумський державний університет, 2021, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/86041/3/Makarenko.pdf> (дата звернення: 10.01.2025)

31. Методичні вказівки та індивідуальні завдання, [Електронний ресурс] Міністерство освіти і науки України, Дніпро, НмаУ, 2018, Режим доступу: https://nmetau.edu.ua/file/opodatk_pidpr_18.pdf (дата звернення: 10.01.2025)

32. Муравський В., Шевчук О., Муравський В., Лапшинський В., Удосконалення облікової політики підприємства для забезпечення його кіберзахисту, Вісник економіки, №1, 03.06.2022, ст.97-109, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1334> (дата звернення: 10.01.2025)

33. Новік О.І., Тлумачення поняття “Податкове навантаження” у вітчизняній та зарубіжній літературі, Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського, випуск 6, ст.756-762 [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/155.pdf> (дата звернення: 10.01.2025)

34. Новікова, Д.К. Законодавче регулювання місця податків у системі оподаткування України [Текст] / Д.К. Новікова // Актуальні проблеми правового регулювання фінансово-кредитних відносин в умовах кризи: практика правозастосування і шляхи її вдосконалення : збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (4 - 5 червня 2010 р.) / НБУ, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, ДВНЗ "УАБС НБУ". - Суми : УАБС НБУ, 2010. - С. 235-237. (дата звернення: 10.01.2025)

35. Онищенко В., Загальна система оподаткування 2024, [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://buhplatforma.com.ua/article/7066-fop-na-zagalny-sistem-opodatkuvannya> (дата звернення: 10.01.2025)

36. Онищенко В., Оптимізація податків 2024, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://buhplatforma.com.ua/article/17274-optimizatsiya-podatkov-2024> (дата звернення: 10.01.2025)

37. Онищенко В., Як розрахувати податок на прибуток 2023, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://buhplatforma.com.ua/article/7207-yak-rozrahuvati-podatok-na-pributok> (дата звернення: 10.01.2025)

38. Оптимізація оподаткування, Slinko and Partners, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://slinko.com.ua/uk/optymizaciya-opodatkuvannya/> (дата звернення: 10.01.2025)

39. Офіційний сайт Державної податкової служби України, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://tax.gov.ua> (дата звернення: 10.01.2025)

40. Офіційний сайт ТОВ НВФ АДВІСМАШ, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://advismash.com.ua/> (дата звернення: 10.01.2025)

41. ПДВ в Україні: все, що потрібно знати, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://sys2biz.com.ua/news/pdv-v-ukrayini-vse-shho-potribno-znaty/> (дата звернення: 10.01.2025)

42. Податкова система: класифікація податків та зборів, принципи формування та правова регламентація, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://consultant.net.ua/consultant-article/5850> (дата звернення: 10.01.2025)

43. Податковий кодекс України, Документ №2755-VI, редакція від 01.01.2025, стаття 16/17, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 10.01.2025)

44. Податковий кодекс України, підпункт 49.18, пункт 203.1 [Електронний ресурс] (дата звернення: 10.01.2025)

45. Податок на доходи фізичних осіб, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/iudvcv> (дата звернення: 10.01.2025)

46. Податок на прибуток підприємства, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/kavert> (дата звернення: 10.01.2025)

47. Розміри ЄСВ-2025, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://services.dtkr.ua/catalogues/indexes/13-rozmiri-jesv-2025> (дата звернення: 10.01.2025)

48. Садовська І. Б., Бабіч І. І., Нагірська К. Є., Організація обліку і оподаткування у фермерських господарствах в контексті професійного бухгалтерського судження, Облік і фінанси. - 2019. - № 4. - С. 45-53., [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2019_4_8 (дата звернення: 10.01.2025)

49. Синчак В. П., Домбровський І. В. Оподаткування доходів фізичних осіб в Німеччині: досвід для України в умовах євроінтеграції. Збірник тез III Міжнар. наук.-практ. конф. «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи». (м. Хмельницький, 8 лютого 2024 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С. 191 – 193. С. 194 – 196. (дата звернення: 10.01.2025)

50. Синчак В. П. Елементи податку в теорії та практиці. Збірник праць учасників IX Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Фінансові інструменти регіонального розвитку» (27 жовтня 2023 р.). Житомир

: Поліський національний університет, 2023. С. 7 – 9. (дата звернення: 10.01.2025)

51. Синчак В. П. Протидія мінімізації сплати податків в умовах спрощеної системи оподаткування: польський досвід та вітчизняна практика. Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики [Електронне видання] : збірник тез за матеріалами III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Ірпінь, 14 травня 2024 р. Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. С. 371 – 375. (дата звернення: 10.01.2025)

52. Синчак В. П., Ярмоленко Ю.Ю. Транспарентність фіскальних відносин як необхідна умова в адмініструванні та відшкодуванні ПДВ. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. №4 (66). С. 67-84. (дата звернення: 10.01.2025)

53. Система оподаткування, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/popcfx> (дата звернення: 10.01.2025)

54. Система оподаткування та основні засади обліку і звітності в оподаткуванні, Тема 1, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/eiozsg> (дата звернення: 10.01.2025)

55. Скорнякова Ю. Б. Порівняльний аналіз рівня податкового навантаження на юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 7. С. 43-49 (дата звернення: 10.01.2025)

56. Ткаченко Н.М., Квачан В.В., Облік і фінанси АПК, Автоматизація податкового обліку, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://magazine.faaf.org.ua/avtomatizaciya-buhgalterskogo-ta-podatkovogo-obliku.html> (дата звернення: 10.01.2025)

57. Усе про ПДФО, Школа бізнесу «Нова Пошта», [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://online.novaposhta.education/blog/vse-pro-pdf0#1894> (дата звернення: 10.01.2025)

58. Фінансова звітність ТОВ НВФ “Адвісмаш” 2019/2020, [Електронний ресурс], Режим доступу:

https://clarity-project.info/edr/33087990/yearly-finances?current_year=2020 (дата звернення: 10.01.2025)

59. Фінансова звітність ТОВ НВФ “Адвісмаш” 2021/2022, [Електронний ресурс], Режим доступу: https://clarity-project.info/edr/33087990/yearly-finances?current_year=2022 (дата звернення: 10.01.2025)

60. Фінансова звітність ТОВ НВФ “Адвісмаш” 2022/2023, [Електронний ресурс], Режим доступу: https://clarity-project.info/edr/33087990/yearly-finances?current_year=2023 (дата звернення: 10.01.2025)

61. Чи застосовують пільги у вигляді зменшення бази оподаткування об'єкта/об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, при сплаті податку на нерухомість, за садовий та дачний будинок, Підволочиська селища рада, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://pidvoltg.gov.ua/news/1718694031/> (дата звернення: 10.01.2025)

62. Швець Ю.О., Гайдар С.І., Вплив податкового навантаження на діяльність сільськогосподарських підприємств України, Газета “Економічна наука”, [Електронний ресурс], Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2018/16.pdf (дата звернення: 10.01.2025)

63. Що потрібно знати громадянам про податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?!, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/ulvgsm> (дата звернення: 10.01.2025)

64. Який розмір зарплатних податків за працівника у 2024 році?, [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://taxer.ua/uk/kb/rozmir-podatkov-za-pratsivnyka-2024> (дата звернення: 10.01.2025)

65. Які розміри ставок єдиного податку та військового збору для ФОПів у 2025 році, [Електронний ресурс], Режим доступу: https://buh.ligazakon.net/news/233067_yak-rozmri-stavok-dinogo-podatku-ta-vyskovogo-zboru-dlya-fopv-u-2025-rots (дата звернення: 10.01.2025)

66. Яку систему оподаткування вибрати для ТОВ?, [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://surl.li/wlwasq> (дата звернення: 10.01.2025)

Виконав слухач магістратури
спеціальність 072 Фінанси,
банківська справа, страхування
та фондовий ринок, денної
форми навчання
“ _____ ” 2025 р.

Підпис

Влад БЕРЕЗА
Ім'я, прізвище

Науковий керівник
д.е.н., професор
“ _____ ” 2025 р.

Підпис

Віктор СИНЧАК
Ім'я, прізвище

Робота допущена до захисту:

завідувачка кафедри
к.е.н., доцентка
“ _____ ” 2025 р.

Підпис

Алла КРУШИНСЬКА
Ім'я, прізвище

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А - Принципи системи оподаткування таблицю забрати в додаток

Принцип	Визначення
Загальність оподаткування	будь яка особа зобов'язана сплачувати податки та збори, які були встановлені законодавством.
Рівність усіх платників податку перед законом	гарантувати однаковий підхід до всіх платників податків незалежно від їх соціальної, расової, національної, релігійної приналежності.
Презумпція правомірності рішень платника податку	застосовується, коли норми податкового права прямо чи внаслідок їх тлумачення, а також у своїй сукупності не є однозначними та допускають множинне трактування повноважень на користь як платника податків, так і контролюючого органу.
Фіскальна достатність	встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнути збалансованість витрат з бюджету
Стабільність	зміни не можуть вноситися пізніше як за 6 місяців до початку нового бюджетного періоду, податки та збори не можуть змінюватися під час бюджетного періоду
Невідворотність настання визначеної законом відповідальності	при порушенні законодавства з приводу сплати податків або ухилення від сплати податків
Соціальна справедливість	встановлення податків та зборів відповідно до того, яка платоспроможність платників цих податків
Нейтральність оподаткування	встановлення податків та зборів так, щоб не впливало на конкурентоздатність платника
Економічність оподаткування	сплата податків до бюджету перевищує витрати на адміністрування цих податків
Єдиний підхід до встановлення податків та зборів	визначення усіх ключових елементів системи оподаткування на законодавчому рівні
Рівномірність та зручність сплати	строки сплати, беручи до уваги зручність та своєчасність надходження коштів до бюджетів.

Додаток Б

Таблиця Б - Ефективність сплати податку на прибуток

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
Прибуток до оподаткування (ОП)	22.0	72.0	1126.9	1343.60	26731.10
Сплачено податок на прибуток (ПП)	16.0	13.0	202.8	241.80	4811.60
Ефективність сплати податку на прибуток	1.375	5.538	5.556	5.556	5.555

Додаток В

Таблиця В - Динаміка ліквідності підприємства

Показники	2019	2020	2021	2022	2023	Відхилення 2023 до 2019 (%)
Коефіцієнт поточної ліквідності	6.25	5.6	2.15	2.79	1.88	-69.92
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2.19	1.24	0.47	0.49	0.74	-66.21
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.093	0.063	0.043	0.073	0.22	136.56
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0.58	0	0.38	0.38	1.04	80.78

Додаток Г

Таблиця Г - Податкові надходження до Державного бюджету (млн грн)

Період	2019	2020	2021	2022	2023
ПДВ	88929,8	126486,6	155774,8	213948,0	214639,3
Податок на прибуток	392775,2	413579,0	513630,0	551234,4	655633,4
Акцизний податок	71343,5	82314,9	85044,3	61130,8	94328,3
Мито	30086,0	30460,5	38177,2	-	-
Інші	6093,9	5397,1	5991,4	4898,0	5029,9

Додаток Д

Таблиця Д - Виконання податкової дисципліни ТОВ НВФ «АДВІСМАШ»

Види податків	2019		2020		2021		2022		2023	
	Нараховано	Сплачено	Нараховано	Сплачено	Нараховано	Сплачено	Нараховано	Сплачено	Нараховано	Сплачено
ЄСВ	1210.0	1210.0	1584.0	1584.0	2003.4	2003.4	2150.0	2150.0	2485.0	2485.0
ПДВ	5736.6	5736.6	4096.6	3980.7	5219.3	5427.7	5219.3	4847.5	17188.0	16339.3
Податок на прибуток	16.0	16.0	13.0	13.0	202.8	202.8	241.8	241.8	4811.6	4811.6
Податок з доходів фізичних осіб	887.4	887.4	1161.0	1161.0	1469.2	1469.2	1578.4	1578.4	1821.3	1821.3
Разом податків	7850.0	7850.0	6854.6	6738.7	8894.7	9103.1	9189.5	8817.7	26305.9	25457.2